STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04187

DI INTRIGE

F. Bimko

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פ. בימקא.

די אינטריגע

טראגי - קאָמעדיע אין 3 אַקטען.

פערלאג
א. גיטלין.
ווארשע

תר״פ
1920.

װארשא תר״פ דרוקעריי ש. סיקאָרא י. מילנער נאָוואליפקי 6

פערזאנען:

דאָקטאָר.
פרייל. פריעד.
פֿרייל. שטייער.
דינסטמיידעל.

ווענען איבערזעצען און אויפֿ
פֿיהרען אויף וועלכערס׳איז
בינהנע,—מוז מען זיך פריהער
פערשטענדיגען מיט׳ן מחבר.

Drukarnia SZ. SIKORA i I. MYLNER Nowolipki 6.

די סצענע:

דער קאַבּינעט בּיים דאָקטאָר. רייניווייס הילצערן מעבּעל. אַ קריזעטקע, טישעל מיט שטוהלען, לונאָלעאום אויף דער ערד. אַ בּעזונדער ווינקעלע פֿאַר די כירורגישע אינסטרומענטען, וועלכע פֿערשאַפֿען אַן׳אונהיימליך געפֿיהל מיט זייער מע־טאַל־ריינעם גלאַנץ.

אין הינטערגרונד: אַ סקעלעט פֿון אַ מענש.

ווען דער פֿאָרהאַנג הויבּט זיך אויף זעהט מען דעם דאָקטאָר: אַ יונגען שלאַנקען בּרונעט, — ווי ער זיצט אויף דער קריזעטקע מיט דער פֿרייל. פֿריעד אין אַ זעהר אינטימער פּאָזע.

פֿ ר ײ ל. פֿ ר י ע ד (וויל זיך בּעפֿרייען פֿון איהם): **אַ... לאָזט... לאָזט ה׳ דאָקטאָר, ס׳איז אַנ׳עולה פֿון אייך...**

ד אָ ק ט אָ ר (בּערוישט): **ס׳איז אַנ׳עולה זיך צו קושען?...**

פֿ ר ײ ל. פֿ ר י ע ד (ווי פֿריהער): **ס׳איז ניט שען!... געהט... נעהט... איהר האָט שוין גענוג!...**

ד אָ ק ט אָ ר (קושט הייסער): **אַ... איהר האָט זיסע ליפּען...** (אין איין אָטעם) **כ׳וועל זיי אייך אָנבּייסען!... כ׳וועל אייך אויסקנע־טען!... כ׳וועל אייך...**

פֿ ר ײ ל. פֿ ר י ע ד : צו — קוועטשען!...

ד אָ ק ט אָ ר (ווילד): **כאַ־כאַ־כאַ!... ניין!... אויסקוועטשען פֿון אייך אַ קליין בּיסעלע זאַפֿט!... אַ טראָפּעלע זאַפֿט!... איהר האָט אַזוי פֿיל!... אַזוי פֿיל!...**

פֿ ר ײ ל. פֿ ר י ע ד (בּרוגז׳לעך): **וואָס בּין איך אַנ׳עפּעל מ׳זאָל פֿון מיר קוועטשען?...**

ד אָ ק ט אָ ר : איהר שפּאַסט, פריידל. פריעד...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : ניין, איהר שפּאַסט!... לאָזט!... (ווערט זיך בנאמנות, כ׳וועל נישט מעהר קומען צו אייך...

ד אָ ק ט אָ ר (פּלאַצט אַרויס מיט אַ געלעכטער): איהר וועט עס נישט טהון!... אַז כ׳וועל אייך בעטען, וועט איהר קומען!... ס׳איז נישט אַזוי געפעהרליך... (שטיקט איהר קושענדיג. ס׳קלינגט).

ס׳ ד י נ ס ט מ ײ ד ע ל (ווייזט זיך): ער רופט צום טעלעפאָן!

ד אָ ק ט אָ ר (וואָס איז אָבגעטרעטען, מאַכט אויף זיך גלייך דעם קראַוואַט, אונצופרידען): גוט... גוט... כ׳געה גלייך...

ד י נ ס ט מ ײ ד ע ל (אָב)

ד אָ ק ט אָ ר (גיט אַ ברום): הו־ם... ס׳זאָל זיין פון קליניק?... ענטשולדיגט! (אָב)

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד (מאַכט זיך צורעכט די פּיזורע פאַר׳ן טואַלעטען־שפּיגעל; איהר געזיכט דריקט אוים צופרידענהייט)

ד אָ ק ט אָ ר (קומט־צוריק): אַ!... ער רופט מיך צו אַ קראַנקען!... געמיינט: ס׳איז פון שפּיטאָל, כ׳וועל ברויכען אַוועקגעהן.

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד (פערוואונדערט): ס׳טרעפט: איהר זאָלט ברויכען אומגעריכט אַוועקגעהן?

ד אָ ק ט אָ ר : כ׳ווייס, מ׳ברענגט אַ קראַנקען...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : איז נישטא קיין דאָקטאָר אויף דיזשור?...

ד אָ ק ט אָ ר : יאָ... אָבער... ס׳איז פערשיעדען... ס׳האָט שוין געטראָפען, אַז כ׳האָב געמוזט אַוועקגעהן אין די אויפנאַהם־שעה׳ן ווען ס׳האָבען געוואַרט געסט אין וואַרט־צימער...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : דאָס איז אינטערעסאַנט...

ד אָ ק ט אָ ר (פערדריבערט): און זאָגאַר אין מיטאָג־שעה; מ׳האָט געמוזט צוריק אַראָבנעמען ס׳עסען פון טיש... (זעצען זיך צוזאַמען אויף דער קריזעטקע — ס׳קלינגט).

ד י נ ס ט מ ײ ד ע ל (אין טיר): מ׳רופט...

ד אָ ק ט אָ ר : ווידער?... דער טעלעפאָן רוהט נישט...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : מ׳ברויך אָפּרעדען די דראָהט...

ד אָ ק ט אָ ר (שמייכלענדיג): דאָס קאָן מען נישט... ענטשולדיגט, כ׳מוז אַ בליק טהון... (אָב).

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (מישט דעם אַלבאָם אויפ׳ן טישעל, האַלב איינגעבויגען, איי קוקענדיג זיך אין די בילדער. פויזע).

ד אָ ק ט אָ ר (קומט צוריק): ס׳איז שוין נישט אויסצוהאַלטען!.

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: וואָס איז?

ד אָ ק ט אָ ר: אויב ס׳איז נישט מעגליך, כ׳זאָל אַצינד אַרי־בערקומען, — וועלען זיי בעשטעלען אַנ׳אַנדער דאָקטאָר!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: און אפשר ווילט איהר אַריבערגעהן, שטערט אייך נישט!...

ד אָ ק ט אָ ר (נערוועז): וואָס אייך פאַלט איין?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: איך קען אַצינד אַוועקגעהן; און אויב איך בין אייך גערן — וועל איך קומען אַנ׳אַנדערשמאָל!...

ד אָ ק ט אָ ר: איהר בעליידיגט מיך!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: ס׳אַ שאָד: איהר קענט פערלירען געלד, צייט... און...

ד אָ ק ט אָ ר (ווי פריהער): איהר בעליידיגט מיך!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: איך מיין עס גאַנץ ערנסט!

ד אָ ק ט אָ ר (געקרענקט): איך וועל דאָך אייך נישט לאָזען זי־צען, צו הייסען קומען שפעטער, צוליעב עפיס אַ וויזיט ביי אַ קראַנקען, וואו ס׳קען מיר אַריינפאַלען אַ קליינע סומע האָנאָראַר...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: און דער נאָמען?...

ד אָ ק ט אָ ר: אַך!

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (צופרידען): נו, אויב איהר מיינט עס ערנסט, בין איך צופרידען!...

ד אָ ק ט אָ ר: נאַטירליך! ווען, זאָגאַר, איהר זאָלט נישט זיין ביי מיר, פאָהר איך אין דער צייט נישט אַרויס. נאָר פאַרברענג אין קאַבינעט, איבער מיין לעהר־בוך...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (לאַכט זיס): בין איך אייער לעהר־בוך אין דער פרייער צייט?...

ד אָ ק ט אָ ר (דערנענטערט זיך צו איהר, וויל איהר אַרומנעמען): אָ, אויב איהר פערשטעהט אַזוי, איז גוט... זעהר גוט...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (מאַכט זיך בליץ־שנעל אַרויס): דאָס טהו איך נישט!...

דאָקטאָר (ערשטוינט): וואָס איז?...

פּרײל. פּריעד: ס'אַזוי...

דאָקטאָר: איהר זײט קאַפּריזנע!...

פּרײל. פּריעד: כ'בין עס גאָרנישט!...

דאָקטאָר: איבער איין רגע האָט איהר געביטען אײער נאַטור!...

פּרײל. פּריעד: כ'בין פריהער אויך די אייגענע געװען...

דאָקטאָר: ניין! איהר האָט יאָ צוגעלאָזען צו זיך!...

פּרײל. פּריעד: און אַצינד וויל איך נישט מעהר...

דאָקטאָר (ברוגז'לעך): אָ... ס'איז ריכטיג... ריכטיג...

פּרײל. פּריעד: וואָס מיינט איהר?...

דאָקטאָר (ווי פריהער): כ'ווייס שוין...

פּרײל. פּריעד: וואָס ווייסט איהר?..

דאָקטאָר: פריהער האָט איהר מיך בעדאַרפט... און אַצינד?...

פּרײל. פּריעד (פערפלאַמט): איהר בעליידיגט מיך!...

דאָקטאָר: כ'קען נישט אַנדערש קלערען... (נעמט איהר האַנד ביים פולס, דעליקאַט).

פּרײל. פּריעד: וואָס ווילט איהר טהון?...

דאָקטאָר: זעהן ביי אײך די היץ?... (קוקט אויפ'ן גאָלדענעם זייגער וואָס ר'האַלט אין דער אַנדערער האַנד).

פּרײל. פּריעד (נאָך אַ ווײלע): נו?...

דאָקטאָר: אוננאָרמאַל!

פּרײל. פּריעד: ווי?

דאָקטאָר: זעקס-אונדרייסיג ווענינגער—צוויי...

פּרײל. פּריעד: ס'הייסט: נאָך ווײניגער וויפיל מ'ברויך האָבען!...

דאָקטאָר: או-הום... (לאָזט אָב די האַנד) ס'איז נישט קיין וואונדער, איך האָב פריהער געזואוסט: אַז די טעמפעראַטור איז ביי אײך געפאַלען?...

פּרײל. פּריעד (פערשעמט): איהר האָט דען פריהער ביי מיר געזעהן נ'פולס?...

ד אָ ק ט אָ ר (געמיטליך): פריהער האָב איך איהם געשפירט אין איטליכען גליעד ביי איך, און אַצינד ברויך איך איהם זוכען!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (קוקט איהם אַ ווײַלע אין די אויגען, און כאַפּט אַרום זיין קאָפּ מיט בײדע הענד און קושט): כ'האָב איך אוימישנע דאָס געטהון!... כ'האָב איך געוואָלט אויספּרובען, ווייל כ'האָב איך ליעב!..

ד אָ ק ט אָ ר (קושט איהר ליידענשאַפטליך): און איך האָב געוואוסט, אַז איהר טהוט עס, ווייל איך האָב איך ליעב!...

(ס'קלינגט).

ד אָ ק ט אָ ר (נערוועז): דאָס קלינגען רעגט מיך כסדר אויף!...

ס' ד י נ ס ט מ יי ד ע ל (קומט אַריין): ס'פריייל. שטייער.. (ביידע בלייבען צוטומעלט).

ד אָ ק ט אָ ר: נישט געקענט זיך אויסקלייבען קיין בעסערע צייט?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (וויל איהם בערוהיגען): בערוהיגט איך, לואיס!... וואַהרשיינליך ווייסט זי דאָך, דאָס איהר זייט פריי צו דער צייט?...

ד אָ ק ט אָ ר: נו יאָ, וואָס מאַכט מען מיט איהר?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (קריינקליך): איך בין גאַנץ זיכער אין איך, לואיס, כ'וועל נישט זיין אייפערזיכטיג!...

ד אָ ק ט אָ ר (עמפּערט): ניין!... כ'וועל איהר הייסען זאָגען: איך בין אַרויסגעפאָהרען צו אַ קראַנקען...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל: איך האָב שוין אָבער געזאָגט איהר זייט ביי זיך אין קאַבינעט!...

ד אָ ק ט אָ ר (אויפגערעגט): ווער האָט איך געבעטען זאָגען?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (קריינקליך): ס'מאַכט נישט... זי קען אַריינקומען!...

ד אָ ק ט אָ ר (קען זיך נישט שטילען): וואַרט, איך וועל שווערען: זי האָט געזאָגט, דאָס איהר זייט ביי מיר אין צימער?...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל (גשפּאַלען ביי זיך): יאָ.

ד אָ ק ט אָ ר: נו?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: איז דאָך פערפאַלען!... וואָס האָט איהר

זיך אויפֿגערעגט?... בחנם אָבּיסען ס'האַרץ?...

דאָקטאָר: ס'ערשטע מאָל אין לעבען!...

פֿריל. פֿריעד (פֿאַר זיך): זעלבסטפֿערשט. נדל ך, אַז איך וואָלט מעהר געוועהן, איהר זאָלט זי אויסמיידען!... זי האָט זעהר אַ שלעכטע צונג!... קיין שטיק געזונד ווערט איהר שוין נישט צוגעמען!... אָבער — קיין שונא וויל איך מיר אויך נישט איינקויפֿען!... (צום דינסטמיידעל) געהט, הייסט איהר אַריינגעהן!...

ס'דינסטמיידעל (שטעהט).

דאָקטאָר (נאָך אַ ווייל): איהר האָט נישט פֿערשטאַנען, וואָס מ'האָט גערעדט צו אייך?...

ס'דינסטמיידעל (רוקט זיך אַרויס).

דאָקטאָר (נערוועז): כ'וועל מיט איהר עפּיס ריידען, און פֿאָהר גלייך אַרויס...

פֿריל. שטייער (קומט אַריין, בעמערקט די סיטואַציע, בלייבט שטעהן ביים טהיר): גוט מאָרגען!...

פֿריל. פֿריעד (אַראָבגעלאָזט נ'קאָפּ): גוט מאָרגען!

דאָקטאָר: אַ... (גיט איהר די האַנד) כ'האָב גאָר פֿערזעהן... אַזוי אומגעריכט?...

פֿריל. שטייער: ווירקליך: נישט לאַנג בעזוכט צו דער צייט...

דאָקטאָר: ס'האָט עפּיס אַ וויכטיגע בעדייטונג אייער קומען?...

פֿריל. שטייער (געקריינקט): ווי ווילט איהר דאָס אויס-כאַפּען מיט איין אָטעם... נישט מ'בעט אַ טריט ווייטער פֿון טהיר?

דאָקטאָר (גיט אַ רוק אַ בענקעל): זיצט...

פֿריל. שטייער (טהוט אויס דעם מאַנטעל, האַלט איהם אין האַנד. פּויזע): כע... ס'האָט אייך געמוזט שלעכט טרעפֿען מיין אַהערקומען, ה' דאָקטאָר, אַז איהר זעהט נישט: כ'האַלט שוין נ'מאַנטעל עטליכע סעקונדען אין האַנד?...

דאָקטאָר (כאַפּט זיך, נעמט איהם אָב): באמת פֿערגעסען... פֿאַרוואָס האָט איהר איהם נישט איבערגעלאָזט אין פֿאָדערצימער? (קלינגט).

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל (קומט אַריין).

ד אָ ק ט אָ ר : נ׳מאַנטעל?

ד י נ ס ט יי ד ע ל (נעמט איהם מיט זיך — אָפּ).

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (וואָס האָט זיך אַוועקגעזעצט אויפ׳ן שטוהל, איינגעקוקט אין שפּיגעלע, אַ גלעט געטהון איהר׳ס הערעליך): און איהר וואָס זיצט אַזוי פערקלערט, פרייל. פריעד?

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (כאַפּט זיך): ס׳דוכט זיך אייך...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : אָבער מערקווירדיג: ביים אַרויסגעהן פון שטוב, און אויפ׳ן גאַנצן וועג געהענדיג, — איז ביי מיר נישט אַנדערש אויסגעקומען: כ׳וועל אייך דאָ טרעפען!...

פרייל. ש ט יי ע ר (מאַכט זיך קוראַזש): ווירקליך געווען אַ טראַף...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (שמייכעלדיג): כ׳מיין פערקעהרט...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (צוטומעלט): וואָס...

ד אָ ק ט אָ ר (כאַפּט אוים): פרייל. שטייער, ס׳איז נישט ריכטיג! איהר זייט אומזיסט חושד!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (ברוגז): ס׳מאַכט נישט... איך מאַך מיר ווייניג פון דעם, וואָס ס׳פרייל. שטייער האָט גערן מיך צו בעליידיגען?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (געמאַכט): כאַ-כאַ-כאַ... ס׳איז קוים געווען אַ לייכטער שפּאַס, און איהר האָט זיך שוין בענומען?... אַ פרעמדער וואָלט ווירקליך געקאָנט מיינען עפּיס... (קוקט אָנגעשטרענגט אויפ׳ן דאָקטאָר).

ד אָ ק ט אָ ר (דירעקט): ס׳איז מיר זעהר אונאַנגענעם... פרייל. שטייער, לאָזט איבער די שטעכווערטער...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (ווי פריהער): ס׳שאַדט נישט, זיי קענען קומען אויף מיין חשבון... ס׳שאַדט נישט...

ד אָ ק ט אָ ר (איינגעשפּאַרט): איך וויל עס אָבער נישט!...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (אויפגערעגט): מאָדנע... כ׳האָב, דוכט זיך, גאָרנישט געזאָגט, און קאָן זיך נישט אַרויספּלאָנטערן ביי אייך?...

ד אָ ק ט אָ ר : ס׳פרייל. פריעד איז ביי מיר דער אייגענער גאַסט וואָס איהר — איהר זייט מיר ביידע גלייך ליעב...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : אָבער... כאַ-כאַ-כאַ... איך האָב עס

דאָך גאַנישט אַזוי ווייט געמיינט!... (געערגערט): ה׳ לואיס, גיט מיר דעם מאַנטעל!...

ד אָ ק ט אָ ר : וואָס ווילט איהר טהון?...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : אַוועקגעהן.

ד אָ ק ט אָ ר : ניין! איהר בלייבט איבער!

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : איך בין דאָ אַריינגעקומען אַהער אָהן דער מינדסטער אַהנונג, און ווען ס׳איז דאָ פריהער עפּיס גצוואָ־ען געערעדט אַזעלכעס, וואָס איך האָב אונגערן אָנגעריהרט. — קאָן איך אייך שווערען, דאָס איך בין גאָרנישט אויסען געווען און גאָרנישט געמיינט, וואָס איהר!...

ד אָ ק ט אָ ר (געמט איהר איין): איהר זייט צופיעל אויפגעערעגט!... כאַ-כאַ... קומט... איהר מיינט ווירקליך?...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : ס׳איז מיר אַלץ איינס... איהר קאָנט זאָגען וואָס אייך געפעלט...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר (זעצט זיך צוריק): דער ה׳ לואיס איז מיין פריינד, פונקט אַזוי ווי אייערער, און פיליכט — מעהר...

ד אָ ק ט אָ ר : בעשטימט... בעשטימט...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד (שמערצליך): און ווער האָט דען עפּיס צו אייך?...

ד אָ ק ט אָ ר : יאָ... (וויל אָבווענדען) אָבער צו-וואָס טויג מיר ס׳גאַנצע רעדען?... איהר זייט מיר ביידע אָנגעלעגטע געסט!...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : דאָס פרעהט מיך זעהר... פונדעסטוועגען, (לאַכט זיך הארציג פונאַנדער) וואָס זיצט איהר אַזוי אַראָבגעלאָזט די נעז?... פריײל. פריעד, וואָס מיינט איהר, כ׳געה איהם ביי אייך אַוועקנעהמען?...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד (שטעהט ראַפּטום אויף): ה׳ דאָקטאָר, וואו איז מיין מ[illegible]נטעל?

ד אָ ק ט אָ ר : וואָס ברויכט איהר איהם?

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : איך געה אַוועק!...

ד אָ ק ט אָ ר : אַך, ס׳איז דאָך אונמעגליך, איהר זאָלט אייך נישט קענען צונויפרעדען?...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד : כ׳וויל נישט, ס׳פריילײן שטייער איז

ספעציעל אַהערגעקומען מיט אַ כּראָטענזיע; שוין איהר אַריינקום איז נישט געווען קיין גלייכער...

פּר״ל. שטייער (שוסט אויס): זעלבסטפערשטענדליך! לאַ־זען שטעהן פינף מינוט אין דרויסען, ווייל ער איז נאָך נישט גע־האַט פּרייזיג געוואָרען מיט אייך — הייסט אַ גרויסע בעליידיגונג...

דאָקטאָר: אַ... ווילט איהר מיך חושד זיין, אַז איך האָב געמיינט צו געווינען צייט: אַז ס'פריילין פריעד זאָל קאָנען אָבווי־שען פון געזיכט די שפורען, מ'זאָל נישט קענען אין זיי עפּיס דערקענען?...

פּר״ל. פריעד (אין כעס): ס'קומט נישט אַנדערש אויס!...

פּר״ל. שטייער: כ'ווייס נישט... נאָר אַז איך האָב אייך געשטערט אין אייערע אינטימע געשפּרעכען — דאָס ברויכט איהר שוין נישט אָבלייקענען!...

פּר״ל. פריעד (נערוועז): איך געה אַוועק!

דאָקטאָר (כאַפּט זיך פאַר'ן קאָפּ): וואָס אַ פרוי קען קומען אויפ'ן געדאַנק?...

פּר״ל. פריעד (נעמט וויינען אויפ'ן קול): יאָ... כ'איז גוט אַזוי... ס'איז גוט אַזוי... כ'האָב עס מיר פערדינט... (פאַלט אַריין אין היסטעריקע).

דאָקטאָר (פערצווייפעלט): בערוהיגט אייך!...

פּר״ל. פריעד: אַז כ'האָב זיך אָבגעגעבען מיט איהר, גע־רעדט, שפּאַצירט, און נישט געקוקט וואָס די גאַס רייסט מיר אויס די אויגען!...

דאָקטאָר: כ'וועל נאָך היינט ברויכען אַרויסרופען אַ דאָק־טאָר צו זיך אין קאַבינעט...

פּר״ל. פריעד (חלש'ט): אַך... אַך... אַך... איך וועל עס נישט אויסהאַלטען!... ה' לואיס, בעשטעל מיר אַ דראָזשקע!... טהוט מיר אַ געפעליגקייט!...

דאָקטאָר: נו. פריי״ל. שטייער איהר האָט עס נויטיג בע־דאַרפען?...

פּר״ל. שטייער (קאַלטבלוטיג): איך האָב נישט אַנדערש געקענט...

פרײל. פריעד (מעהר-װעניג בערוהיגט): גוט... כ'װעל שוין װיסען!...

פרײל. שטײער: װי? איהר פערשטעהט...

דאָקטאָר: בין איך געװען גערעכט, פרײל. שטײער, װען כ'האָב אײך נישט געװאָלט אױפנעמען?...

פרײל. שטײער: ס'קען זײן... (פױזע) איך האָב פון אָנהױב אַלײן אױך געװאָלט אַװעקגעהן נאָר, איך האָב זיך גלײך איבערגעלעגט...

(ס'קלינגט).

דינסטמײדעל (קומט אַרײן): אַ מענש װינשט מיט אײך צו רעדען!

דאָקטאָר (נעמט אַרױס זײן זײגער): זאָל ער קומען פון האַלב-פינף ביז האַלב זיבען; איך נעם אַצינד קײנעם נישט אָן...

דינסטמײדעל: ס'איז פון דאָרטען, װאו מ'האָט פריהער גערעדט מיט אײך דורכ'ן טעלעפאָן!

דאָקטאָר: הום... װי לאָזט מען זײ בײדע דאָ איבער!...

פרײל. פריעד (מעהר געלאַסען): געהט אַרײן, ה' לואיס, שטערט אײך נישט...

דאָקטאָר: איהר װעט זיך פערהאַלטען רוהיג?...

פרײל. פריעד: קלעהרט נישט איבער!...

דאָקטאָר (צום פרײל. שטײער): ענטשולדיגט!... איך קום צוריק... (אָב. אַ געדריקטע שטימונג).

פרײל. שטײער: כ'װיל מיט אײך עפּעס רעדען...

פרײל. פריעד (נאָך אַ װײלע): רעדט...

פרײל. שטײער: איהר האָט ליעב לואיס'ן?...

פרײל. פריעד (קלעהרט נאָך): און איהר?...

פרײל. שטײער: כ'װיל װיסען בײ אײך...

פרײל. פריעד: און איך װיל װיסען בײ אײך..

פרײל. שטײער: אױב אַזױ, װילט איהר איך זאָל אײך פריהער זאָגען?...

פרײל. פריעד: יאָ...

פרײל. שטײער: און װאָס קען אײך, אײגענטליך, אינ-

טערעס׳רען,—צו איך האָב ליעב לואיס׳ן, צו איך האָב איהם נישט ליעב?...

פרייל. פריעד: מסתמא געהט עס דאָך מיר אין עפּעס?...

פרייל. שטייער: הייסט עס: איהר האָט איהם ליעב!...

פרייל. פריעד: דאָס איז מיין זאַך!... נאָר זאָגט מיר אויף דעם, וואָס איך פרעג ביי אייך?..

פרייל. שטייער (קלעהרט נאָך): זאָגען אייך?... גוט!... איך האָב איהם ליעב!.. נו?...

פרייל. פריעד: אַזוי?...

פרייל. שטייער: און נישט פון היינט, אויך נישט פון נעכטען, נאָר פון פאַר א יאָהרען, און פיליכט: נאָך מעהר... (קריינקליך) ס'איז איבערהויפּט אָרן אַ צייט, אָהן אַ רעכנונג, וואָרים מ'קען דען, אייגענטליך, קאָנטראָלירען די געפיהלען, ווען זיי האָבען זיך צוגעלאָזען צו אַ מענש?... און ווען דאָס איינגאַנצען איז אַ געפיהל-זאַך?...

פרייל. פריעד: נ' יאָ!... אַהום...

פרייל. שטייער (נאָך אַ ווייל): נו, וואָס זאָגט איהר?...

פרייל. פריעד: גאָר נישט!... כ'האָב גאָרנישט וואָס צו זאָגען!

פרייל. שטייער: אויב אַזוי, קען איך אייך אפשר בעטען אַז איהר זאָלט מיר נישט געהן אין וועג אַריין?...

פרייל. פריעד: נו?...

פרייל. שטייער: פרייל. פריעד, בעת איך האָב מיר שוין אויסגעטראָטען אַזאַ ברייטען וועג, און איבערגעגאַנגען אַזער אויף אַזאַ מהלך,— זאָלט איהר מיר נישט קאַליע מאַכען!...

פרייל. פריעד: איך האָב גאָר נישט אין זין אייך קאַליע צו מאַכען, ווי ס'זאָל פאַר מיר גוט זיין...

פרייל. שטייער: ס'הייסט, איהר געהט מיט מיר אַרויס אין אַ מלחמה?...

פרייל. פריעד: ווי איהר פערשטעהט...

פרייל. שטייער: כאַ-כאַ-כאַ... און איהר גלויבט צו זיין די שטאַרקע?...

פרייל. פריעד: כ׳ווייס?...

פרייל. שטייער: און צוליעב וואָס טהוט איהר עס?

פרייל. פריעד: אַלץ גלייכער ווי אַליין זיך אָבצוזאָגען!...

פרייל. שטייער: הו-ם... (פּויזע) זאָגט מיר, פרייל. פריעד, צוליב וואָס טהוט איהר עס?...

פרייל. פריעד (לאַכט): כאַ-כאַ-כאַ... ווייל — ס׳האַרץ וויל אַזוי... איהר האָט דאָך אַליין געזאָגט: מ׳קען נישט איינפיהרען קיין קאָנטראָלע איבער די געפיהלען, ווען זיי צולאָזען זיך צו אַ מענש?...

פרייל. שטייער: הו-ם...

פרייל. פריעד: איך מיין: מ׳זאָל זיךביידע אָנפערטרויען אין לאָיס׳ן... זאָל ער זאָגען?...

פרייל. שטייער: אַ, דאָס ווילט איהר איהם צוגרייטען אויף אייערע צערטליכקייטען און אויף אייערע לאַסקעס?...

פרייל. פריעד (לאַכט פערלעגען): כאַ-כאַ-כאַ...

פרייל. שטייער: פרייל. פריעד, זאָלט איהר וויסען: אַז איך וועל מיך נישט אָבשרעקען!... כאָטש איך בין עלטער פאַר אייך, בין איך פאַר דאָס שטאַרקער אין דער נאַטור... (שטעהט אויף, נעמט זיך צורעכט מאַכען די פריזורע. א. ז. וו).

פרייל. פריעד (ראַפּטום): איהר געהט אַוועק?

פרייל. שטייער: יאָ.

פרייל. פריעד: און האָט נישט קיין מורא מיך צו לאָזען מיט לואיס׳ן אַליין, אַז איך וועל ווידקען אויף אהום מיט מיינע לאַסקעס?...

פרייל. שטייער: שטאַרק דער קאַמף—הייסער די ליעבע...

פרייל. פריעד: און צו וואָס זייט איהר אַהערגעקומען?...

פרייל. שטייער: ווייל... כ׳האָב מיר געבראָכט בעשליסען אויף דעם, וואָס כ׳האָב מיך בעשלאָסען; ביז אַצינד איז פאַר מיר אַלץ געוועזען אונקלאָר, נעפעלדיג... כ׳האָב געזעהן: איהר קריכט צו איהם, שפּאַצירט מיט איהם, אָבער כ׳האָב מיך נישט געלאָזט צו גלויבען וואָס די גאַס זאָגט: אַז דאָס זאָל זיין וואָהר?...

פרייל. פריעד: און אַצינד זייט איהר זיכער?...

פרייל. שטייער: יאָ... ס׳איז פאַר מיר אַלץ קלאָר גע-

וואָרעך!... און כ'וועל וויסען, וואָס כ'האָב צו טהון?

דאָקטאָר (קומט צוריק): וואָס איז?... איהר געהט אַוועק?...

פרייל. שטייער: יאָ...

דאָקטאָר: ווידער נישט געקענט אַדורכקומען צווישען זיך?...

פרייל. שטייער: וואָס איז אייך אַ חילוק צו וויסען?... איהר וועט מיר הייסען אַריינגעבען ב'מאַנטעל?...

דאָקטאָר (הויבט די אַקסלען): כ'פערשטעה נישט... איהר זענט דאָך אודאי אַהערגעקומען צו־ליעב עפּיס, ניין?...

פרייל. שטייער: גיט מיר ב'מאַנטעל! (פערשווינדט און קומט צוריק אָנגעטהון אין מאַנטעל).

דאָקטאָר: בנאמנות, ווי כ'הויב נישט אָן צו וויסען, וואָס ס'טהוט זיך דאָ?

פרייל. שטייער: ס'פרייל. פריעד וועט אייך שוין אַלץ זאָגען...

דאָקטאָר: אַך!... כ'האָב גרויס קריינקונג פון דער גאַנצער געשיכטע...

פרייל. שטייער: וואָס קען מען טהון!... איהר ברויכט זיך נישט מאַכען גאָר... כע... וואָס קען עס אייך אַרען, ווען צוויי יונגע פרויען זענען אין אייך גלייך פערליבט?... כאַ־כאַ־כאַ...

דאָקטאָר: וו—אָ—ס?...

פרייל. שטייער (דריקט נערוועז זיין האַנד): וואָס,— איהר האָט זיך אַזוי דערשראָקען?... כאַ־כאַ־כאַ... ס'איז דאָך אַ קלייניגקייט!... שרעקט זיך נישט, מ'לאָזט אייך איבער אַ פרייע האַנד צום אויסוואַהל!... אַדיע!...

דאָקטאָר (צוטומעלט): פריילין שטייער, וואָסרעדט איהר?...

פרייל. שטייער: אַזוי איז... ה' לואיס... מעהר קען איך אייך גאָר נישט זאָגען אַ צינד (מיט אַנ'אויג צו דער פרייל. פריעד) אַז איך האָב אַ שלאָס אויפ'ן מויל?... כ'האָב מיט אייך זעהר פיל צו רעדען, אויף וואָס כ'ברויך האָבען אַ בעזונדערע צייט, אַ געראַומיגע צייט—נישט געציילטע מינוט, דער זייגער זאָל ליגען אויפ'ן טיש?... אַדיע!... (געהט אַרויס).

דאָקטאָר (בלייבט אין הינטערגרונד פערקלערט).

פריל. פריעד (זיצט פערזונקען, טרערן קומען איהר אין די אויגען).

דאָקטאָר (כאפט זיך): פריל. פריעד, וואָס זיצט איהר אַזוי פערכמורעט?...

פריל. פריעד: כאַר וואָס זאָל איך נישט זיצען פער־טרויערט?...

דאָקטאָר (בעמערקט טרערן אין איהרע אויגען): אַך, איהר האָט טרערן אין די אויגען?...

פריל. פריעד: כ'וויס...

דאָקטאָר: ס'איז נישט שעהן: איהר זאָלט וויינען!...

פריל. פריעד: נישט שעהן?...

דאָקטאָר: פערשטעהט זיך...

פריל. פריעד: כ'האָב ווירקליך שוין לאַנג נישט געוויינט!...

(פאַלט אין אויגענבליק אַריין אין אַ היסטעריש געוויין, פון וועלכען זי קען זיך גיך נישט שטילען).

דאָקטאָר (ווייל איהר צו־נעמען): וואָס איז מיט אייך? ...איהר האָט דען שוין בעקומען אַ שלעכטען ענטפער פון מיר?...

פריל. פריעד: וואָס ברויך איך בעקומען מעהר ווי כ'האָב?

דאָקטאָר: נו, וואָס זאָל איך טהון?... איהר ווייסט: כ'האָב מיט איהר קיינמאָל נישט אָפּערגעהאַט; זי שפירט צו מיר אַ בעזונדערע ליבשאַפט—נו, וואָס זאָל איך טהון!...

פריל. פריעד: זי איז אַ געפערליך מענש!... איהר קענט נישט איהר כאַראַקטער!... זי האָט אין זיך אַזאַ בייזקייט!... זי האָט זיך פערשוואוירען דיך אָפּצורעדען פון מיר...

דאָקטאָר: דאָס ווערט איהר שפעטער זעהן, אויב זי וועט קענען...

פריל. פריעד: יאָ... דאָס האַרץ זאָגט מיר שוין...

דאָקטאָר: אודאי!... דאָס ערשטען בּיי שפּיגל האָט איהר שוין אַצינד געהאַט ביי דער בעגעגעניש?—(ענדערט) ווען איהר ליבט מיך—ברויכט איהר זיין פאָלקאָם זיכער אין מיר!...

פריל. פריעד (אויפגערעגט): זאָגט איהר עס פון גאַנצען האַרץ!...

דאָקטאָר (נעמט איהר צו זיך): פונ'ם גאַנצען האַרץ!...

פרייל. פריעד (טוליעט זיך צו איהם): אויב אַזוי בין איך גליקליך!... בין איך גליקליך!...

(ס'קלינגט).

דינסטמיידעל (קומט אַריין): מ'רופט!

דאָקטאָר (נערוועז): זאָגט דאָרט: איך בין נישט אין דער היים!...

פרייל. פריעד: געהט... געהט... איך בין אַצינד גאַנץ רוהיג!...

דאָקטאָר (אָב).

פרייל. פריעד (געהט לאַנגזאַם איבער'ן צימער, קלערט עפּעס, נעמט אַרויס אַ שפּינגעלע פון בייטעל, און שפּיגעלט זיך איין).

דאָקטאָר (קומט צוריק): דאַנקען גאָט, גע'פּטר'ט!...

פרייל. פריעד: וואָס איז?

דאָקטאָר: האַלב אַכט אין אָווענד זאָל איך זיך בעטייליגען אין אַ קאָנסיליום...

פרייל. פריעד: אין שפּיטאָל?

דאָקטאָר: יאָ...

פרייל. פריעד: זעצט אייך... (זעצט איהם) כ'וועל אייך עפּעס זאָגען...

דאָקטאָר: זאָגט.

פרייל. פריעד (קוקט איהם לאַנג אין די אויגען): איהר מיינט, כ'וועל עפּעס האָבען צו אייך, אַז איהר וועט פערברענגען מיט ד[י]ר פריילין שטייער?

דאָקטאָר (ערשטוינט): וואָס רעדט איהר?

פרייל. פריעד: איהר קענט איהר?

דאָקטאָר: וואָס מיינט איהר?

פרייל. פריעד: און ר'ווייסט, וואָס מ'רעדט וועגען איהר?...

דאָקטאָר (טומעלט): כ'ווייס?... מ'זאָגט, זי האָט זעהר אַ שלעכטען שם אין שטאָדט!... אָבער, וואָס מיינט איהר?...

פרייל. פריעד (קאָקעטירט): מ'זאָגט: יענע וואָס האָבען פערברענגט מיט איהר—האָבען נישט דערלעגט... כאַ-כאַ-כאַ...

דאָקטאָר (שפּרינגט אויף): אַזוי...

פרייל. פריעד: יאָ... זי איז זעהר אַ גוטע...

דאָקטאָר (רייבט זיך דעם שטערען): זאָל זי זיין אַ זעלכע?

פרייל. פריעד: יאָ! און אז זי וועט קומען צו אייך, ה לואיס, זאָלט איהר וויסען מיט וואָס פאַר אַ מענש איהר רעדט..

דאָקטאָר (דערשראָקען): וואָס רעדט איהר?...

פרייל. פריעד: כאַ־כאַ־כאַ... איהר מיינט, ס'וועט מיך עפּעס אַרען?... איהר ווייסט, די פרויען געפינען זיך בעליידיגט, ווען זיי געהען אַוועק, און איהר האָט זיי נישט פערשטאַנען...

דאָקטאָר: פרייל. פריעד, כ'העד צום ערשטען מאָל אַזעלכע רייד פון אייך... אַ־האַ! איך פערשטעה שוין: איהר ווילט מיך דאָ מיט עפּעס אויספּרובען?!...

פרייל. פריעד: חלילה! איך מיין: איהר זאָלט דאַן קענען שפּעטער אונטערשיידען פון מיר ביז אַזעלכע?...

דאָקטאָר (אין פערלעגענהייט): הום... דאָס איז אַ זאַך... (עגרערט) איך וואָלט עס קיינמאָל נישט געגלויבט...

פרייל. פריעד: איבריגענס, מ'קען נישט וויסען, נאָר ס'קען זיין, ווייל זי האָט אייך ליעב... איהר פערשטעהט? כאַ־כאַ־כאַ...

דאָקטאָר (אָנגעריהרט): אָ, דאָס וועל איך נישט טהון!...

פרייל. פריעד: זייט איהר אַ קינד!... לואיס, כ'שווער אייך, אַז ס'וועט מיך גאָר נישט אַרען!... איך וועל נאָך צופרידען זיין!... (נאָהנט צו איהם) איך וועל אייך דערפאַר פיל מעהר ליב האַבען!... (קושט איהם) פיל מעהר ליב האָבען!...

פאָרהאַנג.

צווייטער אקט.

כ׳ל אַ צייט שפּעטער.

ביים דאָקטאָר אין קאַבינעט.

דאָקטאָר (ליגט אויסגעלעגט בעקוועם אויף דער קאַנאַפּע. לייענט אַ בוך, פערדרייכערט נאָכדעם אַ ציגאַר, קוקט אויפ׳ן זייגער. וואונדערט זיך): הו־ם... האַלב דריי.. (לייענט).

(ס׳קלינגט).

דינסטמיידעל (קומט אַריין): ס׳פרייל. שטייער.

דאָקטאָר: נישט פריעד?...

דינסטמיידעל: זאָל איך זאָגען: איהר זענט נישט אין דער היים?...

דאָקטאָר: כ׳ווייס?...

דינסטמיידעל: הייסען אַריינגעהן?...

דאָקטאָר: כ׳ווייס?...

דינסטמיידעל: וואָס בלייבט?...

דאָקטאָר: הום... די אייגענע געשיכטע... ס׳פרייל. פריעד ברויך קומען צו דער צייט, און זיי וועלען זיך באַלד בעגעגנען...

דינסטמיידעל: נו?...

דאָקטאָר: ס׳איז מיר שרעקליך אונאַגענעם!... איך קען מיר אַליין קיין עצה נישט געבען!... דאָס זאָל זיין אַ צופאַל, אַן אונטערגעהערטע געשיכטע?...

דינסטמיידעל: וואָס קען איך וויסען?

דאָקטאָר: ס׳פרייל. שטייער איז עפּיס געווען דאָ פאָריגע וואָך, נאָכדעם ווי זי האָט זיך געטראָפען מיט דער פריילין פריעד?...

דינסטמיידעל: איינינע מאָל...

ד אָ ק ט אָ ר : און זי האָט נישט עפּיס געפֿרעגט אויף דער פֿרייל. פֿריעד: אויב זי קומט?... און וועלכער צייט?...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל : זי האָט זיך יאָ געפֿרעגט!...

ד אָ ק ט אָ ר : און איהר האָט עפּיס געזאָגט?...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל (הויבט די אַקסלען): כ׳ווייס...

ד אָ ק ט אָ ר : אַך!... אומעטום מאַכט איהר קאַליע!... דענסט־מאָל האָט איהר גערעדט דאָס וואָס מ׳ברויך נישט, און אַצינד... וואָס טהוט מען?... אַ מיידעל ביי דער טהיר זאָל נישט וויסען צו שווייגען...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל (דערשראָקען): איך האָב נישט געזאָגט גאָר!...

ד אָ ק ט אָ ר : צו וואָס זייט איהר ביי מיר?...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל (שווייגט).

ד אָ ק ט אָ ר : קיין עסען קאָכט איהר נישט; דאָס צ׳מער ריינינגט איהר זעלטען; צו וואָס זייט איהר ביי מיר?...

ד י נ ס ט מ יי ד ע ל : צו דער טהיר!

ד אָ ק ט אָ ר : זאָלט איהר זיך נישט אָבגעבען מיט קיין געסט!... איהר ברויכט טהון ס׳אייעריגע ווי אַנ׳אויטאָמאַט, און שווייגען ווי אַנ׳אויטאָמאַט...

פֿ ר יי ל. ש ט יי ע ר (קומט אַריין אומגעריכט): גוט נ׳אָוועגד, ה׳ לואיס!...

ד אָ ק ט אָ ר : אַך...

פֿ ר יי ל, ש ט יי ע ר : ענטשולדיגט וואָס איך בין אַהער אַריינגעקומען אומאָנגעזאָגט!... ס׳הייסט, ביז איהר וועט מיך פֿריי־הער הייסען אַריינגעהן!...

ד אָ ק ט אָ ר : דאָס מאַכט נישט... (גיט איהר די האַנד) אַלענ־פֿאַלס, האָט איהר געברויכט אַביסעלע מעהר זיין קאָרעקט, ווייל ר׳האָט גראָד געקענט דאָ אָנטרעפֿען אויף אַ קראַנקען אין בלויזען העמד...

פֿ ר יי ל. ש ט יי ע ר (לאַכט פֿערלעגען): דאָס וואָלט געווען אַ צופֿאַל!... כאַ־כאַ־כאַ!... ס׳איז דאָך אָבער נישט אין אייער אויפֿ־נאַהם־שעה, ווען איהר נעהמט־אָן געסט...

ד אָ ק ט אָ ר : דאָס איז אַ קלייניגקייט... ס׳טרעפֿען זיך אויס־

נאַהם=פֿאַלען...

פרייל. שטייער (ווי פריהער): כאַ-כאַ-כאַ!... דאָס וואָלט געווען שען!... איך שטעל מיר שוין פֿאָר!... אַלענפֿאַלס, נישט אַזוי געפֿעהרליך ווי איך זאָל טרעפֿען אַ פֿרוי!... כאַ-כאַ!...

דאָקטאָר: איהר האָט אַודאי געמיינט דאָ צו טרעפֿען ס'פֿרייל. פֿריעד, און דערפֿאַר האָט איהר זיך אַריינגעריסען?...

פרייל. שטייער (ברוגז): אַריינגעריסען?... די טהיר איז גאַנץ אָפֿען געווען!... קיין אָנפֿאַל אויף אייער שטוב האָב איך נישט געמאַכט, און אויף אייער לעבען אודאי נישט...

דאָקטאָר (געקריינקט): איהר האָט אונז געוואָלט טרעפֿען „אויפ'ן הייסען"... כאַ-כאַ=כאַ... (צום דינסטמיידעל) וואָס איז ס'שטעהן?

דינסטמיידעל: ענטשולדיגט (אָב).

פרייל. שטייער: איהר האָט אַ טעות!... איך האָב אייך נישט געוואָלט כאַפּען, נאָר געפֿיהלט זיך בעליידיגט, וואָס איהר לאָזט מיך אַזוי לאַנג שטעהן אין דרויסען?...

דאָקטאָר: איהר ווייסט נישט, ווי מ'פֿיהרט זיך אין אַזאַ פֿאַל?

פרייל. שטייער: ווי?... (גיט זיך אַ כאַפּ): אַ גוטע נאַכט...

דאָקטאָר (כאַפּט זיך): וואָס איז מיט אייך?...

פרייל. שטייער: לאָזט!... כ'בעט אייך!... ה' לואיס, פֿערשטעלט מיר נישט ב'וועג!...

דאָקטאָר (ראַנגעלט זיך מיט איהר): איהר בלייבט ביי מיר!... איהר געהט נישט!... כ'שווער אייך ביי מיין לעבען, ביים אַנדענקען פֿון מיין מוטער!...

פרייל. שטייער: ס'אַ פֿרעכקייט!... איהר ערלויבט אייך צופֿיל!...

דאָקטאָר: כ'שווער אייך... ווי כ'האָב זיך אונגערן אַרויסגערעדט... אַך, איהר לאָזט אייך נישט געבען צו פֿערשטעהן...

פרייל. שטייער (בלייבט שטעהן): אַלענפֿאַלס, האָב איך נישט וואָס דאָ מעהר צו טהון; די בעליידיגונג האָב איך אַראָבגעשלונגען; איך בין רויט געוואָרען, געפֿיהלט זיך אַ רגע געקריינקט, אָבער—דאָס איז שוין פֿאַרביי געגאַנגען...

דאָקטאָר: זייט איהר פֿון אַ גליקליכע נאַטור!... איהר קענט

זיך גיך פּאַסען... זיצט!...

פּרייל. שטייער: דאָס נישט...

דאָקטאָר: פאַר וואָס נישט?...

פּרייל. שטייער: ווייל די צופעליגקייט פון אַזאַ אויס־דריק גיט מיר ערשט קיין אָרט נישט ביי אייך, און ערלויבט מיר נישט איבער צובלייבען זאָגאַר... נור...

דאָקטאָר: איך פערשטעה עס נישט...

פּרייל. שטייער: אָבער איך פערשטעה עס שוין צו־גוט!... פון דעם וואָס מ'קלעהרט אַלע מאָל, האָט מען עס אין זין, און ס'גליטשט זיך אומגעריכט אַראָב פון דער צונג!...

דאָקטאָר: אָ, איהר זוכט שוין אַ מיין מיט ליכט!...

פּרייל. שטייער: נײן, ס'איז אַזוי...

(ס'קלינגט).

דינסטמיידעל (קומט אריין): מ'רופט צום טעלעפאָן!

דאָקטאָר: ענטשולדיגט!... (געהט אָב עטליכע טריט) מאַכט זיך בעקוועם, טהוט אויס נ'מאַנטעל, איך קום אין אויגענבליק צו־ריק... (אָב).

פּרייל. שטייער (געהט הין־און־צוריק און געפינט זיך קיין אָרט נישט).

דאָקטאָר (קומט צוריק מונטערער): איהר האָט נאָך נישט אויסגעטהון אייער מאַנטעל? ס'פערדריסט מיך!

פּרייל. שטייער (שפּאַסהאַפט): כ'ווייס?... פילייכט אַ קראַנ־קער?.. און איהר קענט מיך ווידער הייסען געהן?...

דאָקטאָר (ציהט פון איהר אַראָב נ'מאַנטעל): אַ... רעדט נישט מעהר... זיצט...

פּרייל. שטייער (זעצט זיך — שטיל).

דאָקטאָר (נאָך אַ ווײלע): איהר ווילט מיר אודאי עפּיס זאָגען?... נײן?...

פּרייל. שטייער: כ'ווייס...

דאָקטאָר: שטערט אייך נישט!... איהר קענט רעדען גאַנץ פריי!... אייער לאַגע אינטערעסירט מיך!...

פּרייל. שטייער: אָבער איהר קענט מיר וועניג־וואָס

העלפֿן, ה׳ לואיס, ניין?...

ד אָ ק ט אָ ר : ווייסט איר שוין פֿאַראויס?

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר (שמייכלענדיג): ווייל ס׳האַנדעלט זיך נישט אין קיין ערצטליכע הילף, און אויך נישט אין קיין פֿילאַנטראָפּישע שטיצע...

ד אָ ק ט אָ ר : נו, דאָס פֿערשטעה איך...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : און דאָך רעדט איהר צו מיר אין אַזאַ טאָן, גראָד ווי איך וואָלט עפּיס געווען אַנ׳אָרימע קורסיסטקע, וואָס האָט נישט איינצוצאָהלען פֿאַר׳ן לימוד, און נויטיגט זיך שטאַרק אין אַ מאַטעריעלע אונטערשטיצונג פֿון אַ געזעלשאַפֿטליכען פֿעראיין, וואָס איהר זאָלט זיין דער פּרעזעס פֿון איהם!...

ד אָ ק ט אָ ר : האָט איהר מיך שלעכט פֿערשטאַנען!...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : ניין! ס׳קען זיין איהר האָט גוט געמיינט, נאָר שלעכט גערעדט...

ד אָ ק ט אָ ר : און דאָס איז מעגליך...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : ווייל איך פֿערשטעה איין גראָד זעהר גוט!... נאָר דער טאָן, וואָס איהר רעדט צו מיר, איז נישט קיין פּאַסיגער...

ד אָ ק ט אָ ר : איך קען זיך דאָך אָבער נישט בעשאַפֿען אויף דער מינוט קיין אַנדער טאָן; טאָן איז — געמיט; געמיט שאַפֿט די געהעריגע שטימונג...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : דאָס איז עפּיס אַנדערש...

ד אָ ק ט אָ ר : גוט... שאַפֿט מיר די שטימונג, ברענגט אין מיר אַריין יענע געפֿיהלען, אַז איך זאָל ווערען ווייכער, געפֿיהלפֿולער...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : רעדט איהר צו אַנ׳אַנדערער אויך אַזוי?

ד אָ ק ט אָ ר : כ׳רייד?... ס׳איז אַ שטימונגס-זאַך... ווי מ׳איז אויפֿגעלעגט... אַ מאָל אין אַ גוטער לוינע, אין אַ שלעכטער...

פ ר ײ ל. ש ט ײ ע ר : הייסט עס: די שטימונג בעשאַפֿט דער מענש; און דאָס ברויך איך בעשאַפֿען?...

ד אָ ק ט אָ ר : פֿערשיעדען... אַ מאָל דער מענש, די צייט, אומגעבונג, געזעלשאַפֿט, שטימונג איז אַ קאַפּריז; די סבה קען אַזוי

גוט זיין—די אויפרעגונג, ווי דער הומאָר...

פרייל. שטייער: הו-ם...

דאָקטאָר: פון וואָס זאָל איך מיך, אייגענטליך, געפינען אין אַ גוטער שטימונג?... אַ האַלבען טאָג פערבּ־ענג איך אין קלי־ניק, וואו דאָס שנייד-מעסער געהט מיר נישט אַרויס פון האַנד; כ'געה אַוועק פון דאָרטען, בעגעגען איך די פיער ווענד פון מיין צימער, און ווידער די אייגענע שנייד-מעסער, די אייגענע אינסטרו־מענטען, וואָס קוקען מיך אָן מיט זייער ווייסען מעטאַלענעם גלאַנץ...

פרייל. שטייער: און דאָס איז וואָהר...

דאָקטאָר: איך וועל גאָרנישט לייקענען, אַז כ'פערמאָג שוין זעהר ווייניג ווייכקייט אין מיר, און בּין אַזוי קאַלט, אַזוי טרוקען, גראָד אַזוי קאַלט און געשליפען ווי מיינע אינסטרומענ־טען אַליין זענען...

פרייל. שטייער: ס'איז קיין וואונדער נישט...

דאָקטאָר: און דערפאַר... איהר ברויכט זיך נישט פיהלען בעליידיגט. ווען איך רעד צו אייך אַזוי, ווייל גראַד ווען איך רעד אַזוי בין איך גאַנץ ערנסט...

פרייל. שטייער: גוט... ווילט איהר זיך מיט מיר אַ דורכשמועסען...

דאָקטאָר: זעהר גוט...

פרייל. שטייער: און איהר וועט מיר ענטפערען אויף אַלעם, וואָס כ'וועל אייך פרעגען?...

דאָקטאָר: נו, אויב עס וועט נישט אַריבּערגעהן די גרע־נעצען פון מיין אינטים לעבען?...

פרייל. שטייער: וואָס הייסט ביי אייך אינטים?...

דאָקטאָר: אויב איהר וועט נישט וועלען אַריינקריכען אין מיין נשמה, כ'ווייס... פאַרהאַן אַזעלכע זאַכען פון וועלכע, אַז מ'לעבט, שוין זאָגאַם יאָהרען מיט אַ פרוי, קען מען וועגען זיי אַלץ נישט רעדען!...

פרייל. שטייער: נ'גוט... ס'איז וואָהר... איהר זאָלט אויף דער אַנדער וואָך תנאים שרייבען מיט דער פרייל. פריעד?...

דאָקטאָר: ס'קען זיין...

פרייל. שטייער: דאָס איז נישט געזאָגט גאָר...

דאָקטאָר: ווי?

פרייל. שטייער: דאָס איז נישט געזאָגט גאָר...

דאָקטאָר: ווייל בעשטימט קען איך אייך נישט זאָגען גאָר... כ'ווייס: ווי ס'וועט זיך אויסשפּילען!...

פרייל. שטייער: ס'איז נאָך ביי אייך אלץ אַ שפּיל?... אַזאַ צייט ווי איהר פערבּרענגט צוזאַמען, ברויכט איהר שוין האָבּען אַ בּעגריעף וועגען איהר?...

דאָקטאָר (שמייכעלדיג): יאָ, פערגעסט נישט, אַז דאָס איז נישט קיין פּאָליטישע פּלאַטפאָרם, נאָר אַ פרוי ביי וועלכע דער קאַפּריז שאַפט תמיד אַ מאָדנע שטימונג, אויף וועלכע מ'קען קיינמאָל נישט זיין זיכער...

פרייל. שטייער: הו־ם... ווידער שטימונגען...

דאָקטאָר: די פרוי איז אַזוי ווי אַ שוואַם; איהרע געפיהלען זיינען אַזוי רייך ווי די שוואָם און בלעטלעך, און בעוועגען זיך לויט די קלאַנגען, לויט די שטראַהלען, לויט די טעג...

פרייל. שטייער: ס'הייסט, אַ ספינקס...

דאָקטאָר: אַ ספינקס...

פרייל. שטייער: הום... אַלענפאַלס ברויכען אייך נישט פרעמד זיין די ליניען איהרע, די צוגען, שטריכען...

דאָקטאָר: פערשטעהט זיך! אָבער אין אַלעם איבּריגען איז עס אַ צופאַל; כ'קען איהר פאַר אַ מיידעל, וואָס קען אַ ביסעל צושטרייען,—יונג בלוט, זעהר אַ צאַרט ווייבּליך בעשעפעניש, וועניג ערפאַהרען, אָבער דאָס איז גראָד איהר מעלה; ערפאַהרונג איז איבּרצייגונג; דאָס קומט פון איבּערלעבּונגען, צוגלייך מיט די יאָהרען, און ס'איז זעהר פיל געווענדט אָן די לעבּענס־פאָרמען, אָן דער סביבה, אין וועלכער זי לעבּט זיך אויס...

פרייל. שטייער: ערשט אויסלעבּען?...

דאָקטאָר: בּעשטימט; אָבער אַ פרוי אין די יאָהרען איז זעהר דעליקאַט און לאָזט זיך זעהר לייכט אויסקנעטען ווי מ'וויל...

פרייל. שטייער: ס'הייסט, ווען זי איז נאָך נישט זאָגאַר דאָס, וואָס זי ברויך זיין— קען זי עס ווערען?...

דאָקטאָר: אָהן צווייפעל!

פרייל. שטייער: נו, און זי איז אַזעלכע?...

דאָקטאָר (שמייכעלדיג): אַ ביסעל פרימיטיוו, אָבער נישט פון ערגסטען—ס'איז אַ געשמאַק זאַך...

פרייל. שטייער: הום... אַ מאָדנע אַנשויאונג ביי אייך...

(ס'קלינגט),

דאָקטאָר (נערוועז): אַ האַלבע שעה דער גלאָק זאָל רוהען נאָכאַנאַנד...

דינסטמיידעל (קומט אַריין): דער טעלעפאָן.

דאָקטאָר: זאָגט: איך בין נישט אין דער היים...

דינסטמיידעל: איך האָב שוין געוואָלט אַזוי טהון, ס'איז אָבער פון שפיטאָל...

דאָקטאָר: פון שפיטאָל? ענטשולדיגט! (אָב).

פרייל. שטייער (בעטראַכט עפּעס אַ קאַרטע פון בייטעל. ווען דער דאָקטאָר קומט צוריק) אַזוי גיך?...

דאָקטאָר: כ'זאָל קומען נאָך מיטאָג... (פויזע).

פרייל. שטייער: זיצט... (ועצט איהם אַוועק) איהר זייט שלעכט געשטימט, ניין?...

דאָקטאָר: (פרובט מאַכען אַ שמייכעלדיג פנים): ניין...

פרייל. שטייער: איך דערקען עס אין אייערע אויגען.

דאָקטאָר: וואָס דערקענט איהר אין מיינע אויגען?

פרייל. שטייער: (געהט אַוועק איבער'ן שטוב): גאָר נישט... (פויזע).

דאָקטאָר (כאַפּט זיך): איהר זאָגט עפּעס?...

פרייל. שטייער ווי?... ניין!...

דאָקטאָר (שטעהט אויף, קוקט אין איהרע אויגען): איהר האָט מיך ליעב?...

פרייל. שטייער (קוקט איהם מטושטש אין די אויגען): ווי?...

דאָקטאָר (אין דעם זעלבען אָרט): איהר האָט מיך ליעב?...

פרייל. שטייער: אַזוי קלאָהר שטעלט איהר די פראַגע?...

דאָקטאָר: יאָ.

פרייל. שטייער: און איהר ווילט וויסען?

דאָקטאָר: יאָ.

פּרייל. שטייער: זאָל איך אייך זאָגען?

דאָקטאָר: יאָ,

פרייל. שטייער: כ'האָב אייך ליעב!...

דאָקטאָר (קלערט אַ ווילע): און איהר קענט עס איבער־צייגען?...

פּרייל. שטייער: איבערצייגען?...

דאָקטאָר: יאָ...

פּרייל. שטייער: הום... וואָס איז עס אַ גערילכט'ס־זאַך, אַז כ'קען צוגעהן צום טיש, אויפמאַכען ס'שופלאָד און אַרויסנעמען פּאַפּירען, אַז איהר זאָלט אייך איבערצייגען?...

דאָקטאָר (קען זיך נישט העלפען): און ווי דען?...

פּרייל. שטייער: ס'איז עפּיס אַ געגענשטאַנד?... אַ מעטאַל? גאָלד, וואָס מ'קען פּרובירען אויב ס'איז ניט געפעלשט מיט שייד־וואַסער? דאָס איז אַ געפיהל־זאַך... ווי איהר זאָגט: אַ שטימונג...

דאָקטאָר: או־הום...

פּרייל. שטייער: ווען איך זאָל אייך נישט ליבען, לואיס, וואָלט איך נישט אַזוי לייכט אַראָבגעשלונגען די בעליידיגונג פון אָ־ריגע וואָך; נאָר אַ פרוי, וואָס ליבט פיהלט דאָס נישט...

דאָקטאָר: או־הום...

פּרייל. שטייער: די ליבע איז ווי יעדע גרויסע זאַך—אַנ'עגאָאיזם, און דער עגאָאיזם, ווייל ר'איז אַזוי גרויס—שפּירט נישט די שטרויכלונגען; ס'איז אַנ'אַבסטראַקטע זאַך, וואָס לאָזט זיך נאָר פיהלען אין דער בענעמונג; און די בענעמונג איז אויך אַ פערשידענאַרטיגע... אַ מאָל, אַ פער'חלום'טע, אַ מאָל אַ פערבענקטע, אַ שטיפערישע, און אַמאָל אויך אַ פערביסענע... אַ הייסע...

דאָקטאָר: אָבער אין גרונד איז עס איינס—די ליבע...

פּרייל. שטייער: יאָ... נאָר פערשידענאַרטיג אין דער בענעמונג; לויט'ן כאַראַקטער פון די מענשען; לויט'ן גראַד פון זייער אויסלעבען זיך, פון זי'ער אינערליכען דראַנג... אינטואיציע... גראַד אַזוי ווי ביי אַ דיכטער... ווייל די, וואָס ליבען, זענען גלייך צו דיכטער; דער דיכטער שרייבט זיינע געדיכטען לויט אַ געווי־

סען גראַד פון זיין אינטואיטיווען שאַפונג׳ס-גייסט, און דער פערי־ליבטער ליבט אויך מיט די זעלבע פאָרמען און נאָך די זעלבע ראַהמען...

ד אָ ק ט אָ ר: הו־ם... איהר ברענגט עס גוט אַרויס...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: אָבער די ליבע אַליין ווייסט נישט פון קיין פאָרמען; דאָס איז אַ הוילער אַבסטראַקט... מ׳לעבט אין אַ צייט, וואָס איז ריינער פריהלינג, אַ מאָל—געבליקטע טעג, אָבער אויך—געלייטערטע, ס׳האַרץ וואַקסט מיט איטליכען גרעזעל, און די נשמה באָדט זיך אין פיאָלעטע פאַרבען...

ד אָ ק ט אָ ר: דאָס איז די בעריהרונג...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (נאָהנט פון איהם): יאָ, די ליפען שליסען זיך... ס׳מויל נעמט זיך צוזאַמען, דער שכל צושווימט זיך, מ׳געפינט נישט קיין לשון פאַר דער פרייד, קיין איבערלעגונג פאַר׳ן געשעהענעם, דער קערפער פלאַמט, הייסע שטראָמען גליהען איהם אַדורך. דאָס איז אויפ׳ן תהום פון ליבע, אויפ׳ן תהום פון ליבע...

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

(ס׳קלינגט).

ד אָ ק ט אָ ר (ערוואַכט): אַך... ס׳פרייל. פריעד... איך דערקען איהר קלונג...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (דערשראָקען): ווי?...

ד אָ ק ט אָ ר (געשטימט): רעגט אייך נישט... כ׳בעט אייך, געהט אַריין אין צווייטען צימער, ר׳וועט אַביסעל אונטערוואַרטען, כ׳וועל איהר ערלעדיגען...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: פערברענגט נישט לאַנג מיט איהר, כ׳בעט אייך... (קושט איהם).

ד אָ ק ט אָ ר: גוט... גוט... כ׳וועל זיך גלייך אָבפערטיגען!... געהט... איהר קענט אייך ביידע טרעפען... נו, גוט... (שטופט איהר כמעט אַרויס מיט זיך אין דער אַנדערער שטוב).

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (קומט שוין אַן פון קאָרידאָר. פרעהליך, אויפגעלעגט): לואיס?... כאַ-כאַ!... דו האָסט לאַנג געלאָזט ווצרטען אויף זיך?...

ד אָ ק ט אָ ר : איך בין געווען אַזוי פֿעראינטערעסירט אין לייענען, אַז כ׳האָב מיך נישט געקענט אָבררייסען, כאָטש כ׳האָב גוט געוואוסט: דו ביזט עס!..

פ ר יי ל. פ ר י ע ד : פון וואַנען האָסטו געוואוסט?...

ד אָ ק ט אָ ר : איך דערקען דיך שוין אין קלונג וואָס דו גיסט...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (נעמט דאָס ביכעל פון דער קרוועטקע): וואָס לייענסטו, לואיס?...

ד אָ ק ט אָ ר : אָ, ס׳איז נישט קיין בעלעטריסטיק...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (בלעטערט): אָ, אַלץ מעדיצין... כירורגיע. אַ, ס׳עקעלט מיך פאַר די שטיקער פלייש... קנאָכענס... בר־ר־ר...

ד אָ ק ט אָ ר (לאַכט): מ׳געוועהנט זיך צו...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד : ווייסט, איך האָב נאָך קיינמאָל נישט געזעהן קיין טויטען. בר־ר־ר... ס׳מוז זיין שרעקליך?...

ד אָ ק ט אָ ר (שמייכעלט : און אַ צושניטענעם?... כ׳וואָלט דיך אריינגעפיהרט אין אונזער פראָזעקטאָריום... אין דער יאַטקע פון מענשען־פלייש...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד : אַך... רעד נישט... איך וועל שוין דריי טעג נישט קענען עסען... ס׳ווערט מיר נישט גוט!...

ד אָ ק ט אָ ר : כאַ־כאַ... נישט דו, נאָר יונגע סטודענטען, אַז זיי קומען צום ערשטען מאָל אריין — ווערט זיי אויך נישט גוט... האָב נישט קיין מורא... (נעמט איהר לאַסקאַווע צו דער קריוועטקע).

פ ר יי ל. פ ר י ע ד : מיינסט, כ׳וואָלט היינט ביי דיר געוועזען?...

ד אָ ק ט אָ ר : איך האָב גראָד יאָ דיך ערוואַרט...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד : ס׳איז אַזויפיל דאָ צו טהון אין דער היים, אַז מ׳קען נישט קיין בליק אַרויסטהון פון שטוב...

ד אָ ק ט אָ ר : כ׳פערשטעה...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד : די מוטער איז פערנומען... אַליין היינט געווען אויפ׳ן מאַרק איינקויפען... מיין פאָטער אַליין האָט געבּרענגט וויין פון געשעפט...

ד אָ ק ט אָ ר : ס׳וועלען זיין פערבעטען אַזוי פיל געסט?...

פרייל. פריעד: דעם פּאָטערס אַלע בעקאַנטע... און דו וועסט וועמען מיטברענגען?...

דאָקטאָר: אַ פּאָר סטודענטען!.. עטליכע קאָלעגען: מע־דיצינער...

פרייל. פריעד (פרעהט זיך): אַ, דאָס איז גוט!... דאָס איז שען!... (קושט איהם האַרציג).

דאָקטאָר: איך וועל דיר שפּעטער בעשטעלען בלומען, מיצי, ס'אַרע בלומען ליבסטו בעסער?...

פרייל. פריעד: די קליינע, דראָבנע „פערגעס מיך נישט“

דאָקטאָר: גוט... גוט... (האַלט איהר אַרום און קוקט מיט אַנגסט אויף דער טהיר).

פרייל. פריעד (ראַפּטום): דו האָסט טעלעגראַפירט אַ היים?

דאָקטאָר: יאָ... כ'האָב גאָר פערגעסען... זעהסט אַ טע־לעגראַמע?... (מאַכט אויף אַ טעלעגראַמע) מיין מוטער קומט!...

פרייל. פריעד (טאַנצט אַרום): דאָס איז שען!... כ'וועל איהר קושען, האַלזען... (העננט זיך אָן אויף זיין האַלז).

דאָקטאָר: מיצי, דו וועסט מיך דערשטיקען... (קוקט ענגסטליך אויף דער טהיר, אין דער אַנדערער שטוב).

פרייל. פריעד: ווילסט עפּיס זעהן, לואיס?

דאָקטאָר: וואָס?

פרייל. פריעד: ווילסט?...

דאָקטאָר: אַודאי וויל איך..

פרייל. פריעד: ג'גיב מיר אַ קוש...

דאָקטאר (קושט איהר ליפּט): אַ, דו שעלמאַ...

פרייל. פריעד (נעמט אַרויס אַ קאַרטע פון איהר בייטעל): זעהסט?...

דאָקטאָר (בעטראַכט איהר, לייענט שטיל): פרייל. מיצי פריעד ה' לואיס גרין — פערלאָבט... (קוקט מיט אַנגסט אַרום זיך).

פרייל. פריעד (קלאַפּט צוזאַמען ביידע הענד): בראַ־וואָ!.. (העננט זיך אָן אויף איהם) זיי געפעלען דיר?... זעהסט ס'אַראַ פּאַ־פּיר?... אַ גאָלדענער שניט!...

דאָקטאָר: נישט שלעכט... (טומעדט) ס'הייסט: איבערמאָר־

גען שוין אין אָוונט... (נאָך אַ ווײַלע) קלערסט צו שטעלן אויף דער צײַטונג?...

פ ר י י ל. פריעד: כ׳קלער גאָר נישט, נאָר כ׳האָב שוין געלאָזט שטעלן!... איבערמאָרגן אין דער פריה מאָרגן-אויסגאַבע וועסטו געפינען דעם אייגענעם טעקסט אין דער צײַטונג...

ד אָ ק ט אָ ר (קוקט אויפ׳ן טהיר): הום...

פ ר י י ל. פ ר י ע ד (מיט אַ מאָל): וואָס ביסטו אַזוי שלעכט געשטימט?... לואיס?...

ד אָ ק ט אָ ר (כאַפּט זיך): ווי פאַלסטו אויס? (סטאַרעט זיך צו זיין רוהיג).

פ ר י י ל. פ ר י ע ד: לואיס, ווייסט, איך האָב ס׳לעצטע מאָל געלאָזען בײַ דיר אין צימער מיין טיכעל?... (מאַכט אַ בעוועגונג) האָסט דיך נישט אַרומגעקוקט?...

ד אָ ק ט אָ ר: ווי?... (פערלאָרען) ווילסטו עס אַצינד אויפזוכען?... וואַרט, כ׳וועל אַרײַנרופען ס׳דינסטמיידעל, זי האָט אויפגערוימט ס׳צימער... (קלינגט).

ד י נ ס ט מ י י ד ע ל (קומט).

ד אָ ק ט אָ ר: ס׳פריל. פריעד האָט דאָ אַנומעלטען געלאָזט איהר טאַשען-טיכעל. נישט געזעהן?..

ד י נ ס ט מ י י ד ע ל (נעמט עס אַפּער פון אונטער אַ בוך): דאָס איז עס?

פ ר י י ל. פ ר י ע ד (נעמט עס אָב): יאָ... יאָ... (דאַפּטום) לואיס ס׳פרייל. שטייער איז דאָ גאָר נישט געווען?..

ד אָ ק ט אָ ר: זי איז יאָ געווען, אָבער איך האָב איהר קיין איינציגען מאָל נישט אויפגענומען...

פ ר י י ל. פ ר י ע ד: דאָס הייסט פערשייט... כאַ... זי וויל אַלץ נישט אָבטרעטען...

ד אָ ק ט אָ ר: כ׳האָב נישט גערעדט מיט איהר...

פ ר י י ל. פ ר י ע ד: אַז זי וועט קומען, מעגסט רעדען מיט איהר... איך האָב נישט קיין מורא... איך וועל דיר גאָרנישט זאָגען... באָר געדענק, לואיס... (כאַפּט איהם אַרום, און גיט אַ ברום אויפ׳ן אויער): כאַ כאַ...

ד אָ ק ט אָ ר (לעגט זיין האַנט אויף איהר מויל): ש-ש... רעד־ שטילער, פון אַ זעלכע זאַכען טאָר מען הויך נישט רעדען...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (בעפרייט זיך): כאַ-כאַ-כאַ!... איך גע־ שוין אַוועק!... דו ווייסט גאָרנישט, לואיס, ווי פיל אַרבייט ס'איז פאַרהאַן אין שטוב...

ד אָ ק ט אָ ר (געמיטליך): יאָ... יאָ...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: איך האָב דאָך די וואַגאָנען אויפצו־ פרישען... די בילדער אָנצושטויבען... די שטאָרען פערלעגען...

ד אָ ק ט אָ ר: ווען זעה איך דיך?..

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: מאָרגען אין דער צייט. אין דיין אויפנאַהם-שעה...

ד אָ ק ט אָ ר: גוט...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: אפשר וועסטו היינט נאָך צוקומען אין קאַפע?... כ'וועל מיך אָפּרייכען אויף אַ קליינע צייט...

ד אָ ק ט אָ ר: ניין, כ'ברויך זיין ביים אמפוטירען אַ פוס אין שפּיטאָל...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: גוט... גוט... (געהט אָב אין זיין בע־ גלייט. פויזע).

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (קומט אריין, בלייבט שטעהן אונבעוועג־ ליך, וואַרטענד).

ד אָ ק ט אָ ר (קומט צוריק, קוקט אויף איהר אַ לענגערע ווילע): איהר האָט אייך צוגעהערט?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (קאַלט): ניין!

ד אָ ק ט אָ ר: זאָל איך גלויבען, איהר זייט געווען אויף אַזוי־ פיל אויסגעהאַלטען?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: דאָס איז אייער זאַך!

ד אָ ק ט אָ ר (נאָך אַ ווײַלע) גלויב איך אייך!... (ענדערט) קומט צום טישעל. (זעצען זיך ביידע) זאָל איך אייך זאָגען, וואָס ס'איז גע־וואָרען גערעדט?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ווען איהר ווילט!...

ד אָ ק ט אָ ר: יאָ... נאָר איהר זאָלט נישט האָבען קיין פערדרוס?

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: איהר האַלט דען, ס'וועט מיר פערשאַ־

פּען פּערדוטל...

ד אָ ק ט אָ ר : זעהר מעגליך.

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : ב'גוט... גוט...

ד אָ ק ט אָ ר : און ווען זאָגאַר — צום ערגסטען?

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : כ'ע... וואָס קען דען זיין ערגער, ווי איהר זאָלט מיר זאָגען: איהר שרייבט תנאים!...

ד אָ ק ט אָ ר (שפּרינגט אויף): איהר האָט זיך צוגעהערט!...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : ניין!... איך האָב געטראָפען!...

ד אָ ק ט אָ ר : ס'אַ ליגען! איך וועל אייך נישט גלויבען! איהר זאָלט מיר אַפילו צו שווערען!...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : אָבער, ס'איז דאָך נישט קיין חלום; די זאַך איז וואָהר?...

ד אָ ק ט אָ ר : יאָ, ס'איז וואָהר... אָבער, — איהר האָט זיך אונטערגעהערט... ס'איז נישט שען. ווען כ'האָב אייך געהייסען אין דריגען איבערוואַרטען, איהר זאָלט זיך האָבען צוגעהערט צו אינ'זער געשפּרעך?

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (נעמט איהם איין): כ'שווער אייך, ווי מיין לעבען איז מיר ליב — ווי כ'האָב בלויז געטראָפען!... ביי אייך איז עס אַ וואונדער, און ביי מיר — ווענינער פון אַ צופאַל; איך האָב זיך גערעכט אויף דעם... אָבער, ס'איז וואָהר: איהר שרייבט תנאים?

ד אָ ק ט אָ ר : יאָ...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : ס'אַ פאַקט?...

ד אָ ק ט אָ ר : יאָ.

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : צוגעאיילט... הום... (פּויזע).

ד אָ ק ט אָ ר : איהר ליידט דערפון?

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר : און ווי פערשטעהט איהר? (פּויזע) איבּעריגענס, כ'נעם מיר נישט אַזוי שטאַרק צום האַרץ... דאָס איז ביי מיר אַ קליינינקייט... תנאים איז נישט קיין חתונה... ווען איך זאָל וויסען, איהר גיהט מאָרגען צו איבערמאָרגען צו דער חופּה — וואָלט איך אפשר פיל מעהר געליטען, און גערעכענט, אַז ס'איז אַלץ פערלוירען... אָבער תנאים וואָס קענען מיר קאַליע מאַכען?

ד אָ ק ט אָ ר : אַזוי גלויבט איהר?..

פרייל. שטייער: יאָ...

דאָקטאָר: הום... און איהר זייט גרייט אַזוי זיך מוסר נפש צו זיין?...

פרייל. שטייער: בעשטימט... (ענגדערש) אַז איך וועל אייך זאָגען: לואיס, איך האָב אייך ליב, שרייבט נישט קיין תנאים מיט איהר,—וועל איך עפּעס פועל'ען?...

דאָקטאָר (פּערקלעהרט): ווי?...

פרייל. שטייער: וואָרים אַ מאַן מיט אַ שטאַרקען ווילען, מיט אַ שטאַרקער ענערגיע קען נישט נאָר פון אַ תנאים—נאָר פון אַ חתונה אויך אַוועקגעהן?...

דאָקטאָר: דאָס ערלויבט מיר נישט מיין עהרענגעפיהל!...

פרייל. שטייער: נו... איהר וועט זיך אויסניכטערען!...

כ'וועט קומען די איבערלעגונג...

דאָקטאָר (ראַפּטום): און איהר האָט מיך ווירקליך ליב?...

פרייל. שטייער: יאָ...

דאָקטאָר (קלעהרט אַ ווײַלע): גיט מיר אַ קוש!

פרייל. שטייער: וואָס פעהלט אייך איין?...

דאָקטאָר: גיט מיר אַ קוש!

פרייל. שטייער: פון מיר פערלאַנגט איהר עס?...

דאָקטאָר: יאָ...

פרייל. שטייער: וואָט מיינט איהר, בין איך אַזעלכע?...

דאָקטאָר: גיט מיר אַ קוש!...

פרייל. שטייער (קוקט איהם לאַנג אין די אויגען, לעגט צו איהרע ליפּען צו זיינע, און קושט זיי זעהר לייכט): אָ, ווי זיס אייערע ליפּען זענען!...

דאָקטאָר (גיט זיך ראַפּטום אַ וואָרף, נעהמט איהר פיבערהאַפט קושען): כ'וועל אייך אויפפרעסען!... כ'וועל אייך צובייסען!...

פרייל. שטייער: אָ, דריקט נישט... לואיס, דריקט נישט!... פערגעסט ניש: איך בין אַ פרעמדע!... איהר זייט אַן'אַנדערערס חתן!...

דאָקטאָר (אויפגערעגט): זאָגט דאָס נישט!... דערמאָנט גאָר נישט!... (שלעפּט איהר מיט זיך) קומט!... קומט מיט מיר!...

פרייל. שטייער (לאָזט זיך שלעפּען): וואָס ווילט איהר?...

דאָקטאָר: אייך אויפפּרעסען!... נישט איבערלאָזען קיין גאַנץביינדעלע!.. קומט!... איך וויל זיין נאָהנט פון אייך... נאָהנט מיט אייך... דאָ איז צו ליכטיג!... אונטער פיער אויגען!...

פרייל. שטייער: איך האָב מורא פאַר אייך!..

דאָקטאָר (דריקט איהר מיט'ן גאַנצען כח צו זיך): פערמאַכט די אויגען!... פערגעסט זיך!... (מאַכט פינסטער).

פרייל. שטייער (גיט זיך ראַפּטום אַ רייס-אויס, און שפּרינגט אַוועק): ס'איז פרעך!

דאָקטאָר (צוטומעלט): ווי?...

פרייל. שטייער (ווי פריהער): מאַכט ליכטיג!... איך שפּרינג אַראָב פון אַ פענסטער!...

דאָקטאָר (דערשראָקען): ווער האָט פערלאָשען די ליכט?...

פרייל. שטייער: איהר ווייסט נישט?...

דאָקטאָר: איהר בעליידיגט מיך!... (מאַכט ליכטיג) וואָס מיינט איהר, בין איך אַזעלכער, אַז איך האָב מיר געקענט אַ זעלכעס פאָרשטעלען?... (ברוגז).

פרייל. שטייער (געפאַלען): ענטשולדיגט!... איך בין אַ מיידעל, איהר פערשטעהט?...

דאָקטאָר: איהר זייט גערעכט...

פרייל. שטייער: וואָס וואָלט איהר געזאָגט נאָכדעם, ווי איך זאָל אייך נענטער צו לאָזען צו זיך?... און ווי וואָלט איך אויסגעזעהן אין אייערע אויגען?...

דאָקטאָר: איך האָב עס גאָר נישט אַזוי ווייט געמיינט.. איהר טראַכט צופיל איבער...

פרייל. שטייער: ס'קען זיין... איהר זייט אפשר געווען אויפגערעגט... איך האָב צו אייך גאָר נישט...

דאָקטאָר (זעצט זיך אַוועק, רייבט זיך דעם שטערן): דער קאָפּ טהוט מיר ווירקליך עפּיס וועה...

פרייל. שטייער: ס'איז קיין וואונדער נישט...

דאָקטאָר: איך האָב שרעקליכע קאָפּ-שמערצען...

פרייל. שטייער: בערוהיגט אייך... (פויזע).

דאָקטאָר (נעמט אַרויס אַ פלאַש ווין פון שיינקעל): איהר

ווען טרינקען?...

פרייל. שטייער: ניין...

דאָקטאָר: איהר האָט מורא?...

פרייל. שטייער: אפשר...

דאָקטאָר: הום... איך זאָל ניט האָבען אַזעלכע קאָפּ-שמערצען, וואָלט איך אויך נישט געטרונקען...

פרייל. שטייער: ס'קען זיין... (פויזע).

דאָקטאָר (גיסט-אָן אַ גלעזעל): און איהר טרינקט ווירקליך נישט?...

פרייל. שטייער: כ'ווייס... אויב דער ווין זאָל אייך לינדערען די קאָפּ-שמערצען, — וועל איך מיט-טרינקען, נאָר נישט קיין סך...

דאָקטאָר (גיסט-אָן פאַר איהר): צום געזונד!

פרייל. שטייער: צום געזונד!

(טרינקען ביידע, פויזע).

דאָקטאָר: דער ווין איז נישט שלעכט...

פרייל. שטייער: אַפּיסעל צו שטאַרק...

דאָקטאָר: איהר זייט נישט געוועהנט צו טרינקען...

פרייל. שטייער: שוין אָפּגעוועהנט...

דאָקטאָר: (גיסט-אָן אויפסניי).

פרייל. שטייער: גיסט נישט פאַר מיר, איך טרינק נישט מעהר...

דאָקטאָר: איהר זייט אַ קינד... ס'וואָלט געפּאַסט ביים ווייפּילטען גלעזעל...

פרייל. שטייער: אַלץ-איינס...

דאָקטאָר (האָט שוין אָנגעגאָסען די גלעזלעך): איהר ווילט מיך פערשעמען?...

פרייל. שטייער: און איהר ווילט מיך פער'שכור'ן?.. כאַ-כאַ... (טרינקען).

דאָקטאָר: פער'שכור'ן?... ניין!... ס'איז גוט אַז מ'צוטרייבט אַפּיסעל ס'בלוט אין זיך... ווין איז זעהר אַ גוטע זאַך... עס פערטרייבט די אָבגעשוואַכקייט...

פרייל. שטייער (טרינקט): אַ... דער קאָפּ דרעהט זיך מיר שוין באַלד... (שכור'לעך) לואיס, איהר האָט מיך נישט ליעב?...

דאָקטאָר (קושט איהר אַריבערגעבויגען איבער'ן טישעל): כ'וויל אייך ליעב האָבען!... מאַכט איך זאָל אייך ליעבען!...

פרייל. שטייער: גוט... כ'וועל עס מאַכען... (וואַרפט זיך אַריבער צו איהם) איך וועל אייך צוריקען צו מיין האַרץ... קושען אַזוי שטאַרק, אַז איהר וועט פערלירען נ'אָטעם...

דאָקטאָר (פערלירט זיך): מאַכט דאָס... פרייל. שטייער, מאַכט דאָס שטאַרקער... שטאַרקער... אַזוי... ס'אַ־אַ וואונדערבאַרע קראַפט אין אייך שטעקט... ס'אַ־אַ היץ... איהר פערברענט מיך...

פרייל. שטייער: איהר זייט אַזאַ שעהנער... אַזאַ גוטער... איהר ווייסט גאָר נישט, אַז איך וועל צו אייך זיין אַ פיל שטאַרקערע, דייטערע ווייב... (שטעהט אויף, פאָווירט שכור'דיג מיט איהר קערפער) כאַ־כאַ־כאַ... די קליינע... אַזאַ מאַן ווי איהר מוזט האָבען אַ געזונט שטאַרק ווייב...

דאָקטאָר: איהר זייט אַ ווילדע... איהר קענט פערברענען... קומט... שרעקט זיך נישט... האַלט אייך אָן מיר... (מאַכט פינסטער) אין דרינען איז קיהל... דאָס פענסטער איז אָפען... דאָס האַרץ לעכצט... (פיהרט איהר).

פרייל. שטייער (האַלט איהם אַרום): אַ, ווי דער קאָפּ דרעהט זיך מיר... האַלט מיך, לואיס... כאַ־אַ־אַ... איהר האָט מיך אָנגעשכור'ט!... וואָס ווילט איהר מאַכען מיט מיר?... לואיס, וואו בין איך?... אויף וואָס פאַר אַ טרעפּען פיהרט איהר מיך?... (אַרויסגעפיהרט, פון אַנדערען צימער, אָבגעהאַקט) לואיס, איך פאַל... איך פאַל אַראָב... איך וועל אַראָב־פאַ־לע־ן!...

פאָרהאַנג.

דריטער אקט.

אַ צייט שפּעטער.

אין קאַבינעט ביים דאָקטאָר.

דינסטמיידעל (שטויבט אַרום ס'מעבעל).

פרייל. פריעד (קומט־אָן פון גאַס, צוטומעלט): נישטאָ לואיס?..

דינסטמיידעל (שטויבט ווייטער).

פרייל. פריעד: נישטאָ לואיס?

דינסטמיידעל: איהר זעהט דאָך!

פרייל. פריעד: שוין לאַנג אַוועק?

דינסטמיידעל: אַ שפּאָרע צייט...

פרייל. פריעד: איהר ווייסט נישט וואוהין?...

דינסטמיידעל: וועט ער מיר זאָגען?...

פרייל. פריעד (פּערצווייפעלט): איך ווייס שוין נישט וואו איהם צו זוכען...

דינסטמיידעל (שטויבט).

פרייל. פריעד: ער האָט גאָר נישט געהייסען מיר זאָגען?

דינסטמיידעל: ניין.

פרייל. פריעד: און קיין צעטעל אויך נישט געלאָזען?

דינסטמיידעל: כ'ווייס?

פרייל. פריעד (קוקט זיך אַרום אויפ'ן מעבעל): נישטאָ גאָר... וואָס קען עס זיין?...

דינסטמיידעל (פערוואונדערט): וואָס קען זיין?

פרייל. פריעד (אויפגערעגט): רעדט נישט, איהר פרעגט זיך אַזוי פערנאַרט אַזעלכע זאַכען?...

דינסטמיידעל (נעמט שטויבען ס'מעבעל ווי פריהער).

פרייל. פריעד (נישטערט דאָס מעבעל, צווישען די קאַרטען

אין אַלבום): דאָס איז אַ זאַך... כאַ... (צום דינסטמיידעל) ער האָט עפּיס היינט געגעסען?...

דינסטמיידעל (טרוקען). כ׳ווייס נישט...

פּרייל. פּריעד: און געטרונקען?

דינסטמיידעל: כ׳ווייס נישט...

פּרייל. פּריעד: איך רעד דאָך צו אייך!...

דינסטמיידעל: כ׳ווייס נישט...

פּרייל. פּריעד (מיט טרערען): וואָס זענט איהר אין כעס אויף מיר?... כ׳האָב אייך געזאָגט אַזעלכעס, אַז איהר זאָלט אַזוי בייז זיין אויף מיר און נישט וועלען גאָר זאָגען?...

דינסטמיידעל (ווייכער): כ׳ווייס נישט...

פּרייל. פּריעד (אויסער זיך): איהר ברויכט זיך נישט מאַכען גאָר, ווען איך רעד צו אייך נישט ווי מ׳ברויך, — איהר זייט אַ מיידעל, און ווען ס׳זאָל אייך אַזעלכעס טרעפען — וואָלט איהר זיך אויך נישט געהאַלטען ווי מ׳ברויך; וואָס טראָגט איהר נאָך אַזאַ כעס אויף מיר?...

דינסטמיידעל: איך בין גאָרנישט אין כעס...

פּרייל. פּריעד: זאָגט מיר: ער האָט עפּיס היינט אין דער פריה געגעסען?...

דינסטמיידעל: ניין...

פּרייל. פּריעד: און געטרונקען?

דינסטמיידעל: ניין...

פּרייל. פּריעד: הום... (פּויזע).

דינסטמיידעל: איבריגענס, וואָס קען איך אייך זאָגען? ער פריהשטיקט אַלע מאָל אין גאַס... אין שטוב עסט ער קיינמאָל נישט...

פּרייל. פּריעד: ערן איז נעכטען שפּעט אַהיים געקומען?

דינסטמיידעל: יאָ.

פּרייל. פּריעד: אונגעפער?

דינסטמיידעל: אַרום דריי...

פּרייל. פּריעד: איהר האָט נישט דערקענט עפּיס אין איהם?...

דינסטמיידעל: יאָ. ער איז געווען שטאַרק אויפגע־ רעגט. האָט נישט געלאָזט רעדן צו זיך, זיך פאַרשלאָסן באַלד אין שלאָף־צימער...

פריל. פריעד: און איהר זענט געשלאָפן נאָכהער גאַנץ רוהיג?...

דינסטמיידעל (קוקט איהר אָן מיט גרויסע אויגען): הייסט?

פריל. פריעד: האָט גאָרנישט געפיהלט: ס'קען גע־ שעהן אַן אומגליק?..

דינסטמיידעל: אַן אומגליק?...

פריל. פריעד: צו!... איהר האָט שוין צורעכט גע־ מאַכט דאָס שלאָף־צימער?...

דינסטמיידעל: נאָך נישט...

פריל. פריעד: פיליכט איז עפּיס דאָרטען פאַר מיר פאַרהאַן אַ בריוועל?... (לויפט אַריין, קומט באַלד צוריק) זאָגט מיר פ'בעט אייך, דאָס פרייל. שטייער איז נישט געווען דאָ?...

דינסטמיידעל: יאָ...

פריל. פריעד: לאַנג שוין?...

דינסטמיידעל: יענע וואָך...

פריל. פריעד: און מעהר?...

דינסטמיידעל: דאָס איינע מאָל האָב איך איהר געזעהן...

פריל. פריעד: הום... ס'האָט דענסטמאָל עפּיס גע־ זאָלט געשעהן?...

דינסטמיידעל: וואָס האָט געזאָלט געשעהן?...

פריל. פריעד: ווי נאַריש איהר זענט... (פּויזע) איך געה אַוועק, טאָמער קומט לואיס, זאָגט איהם, ער זאָל וואַרטען אויף מיר, איך קען יעדען אויגענבליק קומען... (אָב).

דינסטמיידעל (שטויבט. פּויזע).

(ס'קומט אַ קלונג).

פריל. שטייער (פאַלט אַריין מיט אַ ברען): ער איז נישטאָ?...

דינסטמיידעל: ווער?

פרייל. שטייער: אויף וועמען פרעג איך?...

דינסטמיידעל (אָפּגעהאַקט): גיין...

פרייל. שטייער: שוין לאַנג ווי ער איז אַוועק?... (שטיל) ר׳האָט נישט געזאָגט גאָר?.. (שטיל) וואו ר׳געהט?... ווען ר׳וועט קומען?..

דינסטמיידעל (שווייגט).

פרייל. שטייער (מיט עגמת־נפש): וואָס רעדט איהר נישט?...

דינסטמיידעל: וואָס זאָל איך רעדען?...

פרייל. שטייער: מ׳ברויך האָבען אַנ׳אייזערן האַרץ צו איהם... איהר האָט נישט קיין ברעקעל געפיהל... איהר זעהט: מ׳ווערגט זיך מיט אַ וואָרט, און איהר שווייגט?... ער האָט אייך נישט געהייסען זאָגען גאָר?...

דינסטמיידעל (אָפּגעהאַקט): ער האָט מיר גאָר נישט געזאָגט...

פרייל. שטייער: פאַרוואָס שווייגט איהר?... איהר זייט פון נעכטען־אָן, כ׳ווייס נישט—וואָס ס׳איז געשעהן מיט אייך?...

דינסטמיידעל: ס׳איז גאָר נישט געשעהן... איך ווייס נישט וואָס צו רעדען... אַלע מינוט ס׳אייגענע פרעגען...

פרייל. שטייער: ס׳האָט אייך ווער געפרעגט) יבער איהם?...

דינסטמיידעל: איהר קומט נאָך נישט אַריין, און ס פרל. פריעד געהט אַראָב מיט דער אייגענער געשיכטע... ניום...

פרייל. שטייער: יאָ, איך האָב איהר געזעהן אונטען... כ׳האָב גלייך פערשטאַנען: זי איז דאָ געוועזן?...

דינסטמיידעל: ווען איהר קומט מיט עטליכע מינוט פריהער, טרעפט איהר זיך ביידע צוזאַמען...

פרייל. שטייער: וואָס טהוט מען?..: וואו זוכט מען איהם אויף?... כ׳האָב נעכטען גלייך געשפירט: ס׳איז נישט מיט אַלעמען!.. געווען אין קליניק... געווען... כ׳ווייס וואו מ׳געהט?...

דינסטמיידעל: וואָס איז עס היינט?... וואָס האָט איהר היינט מיט איהם מעהר פאַר אַלע מאָל?...

פרייל. שטייער: וואָס ווייסט איהר?... לואיס וויל זיך אומברענגען!...

דינסטמיידעל: וו—אָ—ס...

פרייל. שטייער: יאָ... אומבאַגנגען!...

(אַ קלונג).

דינסטמיידעל: פרייל. פריעד.

פרייל. שטייער: פריעד?

דינסטמיידעל: כ'דערקען איהר קלונג...

(ס'קלינגט).

פרייל. שטייער (קלעהרט): הום...

דינסטמיידעל: אויפמאַכען?...

פרייל. שטייער (קלעהרט): ווי?...

דינסטמיידעל: איהר וועט אפשר אַריינגעהן אין דער אַנדער שטוב?...

פרייל. שטייער קלעהרט): אין דער אַנדער שטוב?...

(ס'קלינגט).

דינסטמיידעל: איהר מוזט אייך בעקלעהרען...

פרייל. שטייער: ניין... געהט, מאַכט-אויף, איך וועל מיך נישט אָבשרעקען פאַר איהר...

דינסטמיידעל (געהט אַרוים אויפמאַכען, פויזע).

פרייל. פריעד (איהר קול פון דרויסען): נישט געווען נאָך לואיס?...

פרייל. שטייער (שטעהט אַזוי ווי איינגעשרומפען, אָהן אַנ'אָטעם)

פרייל. פריעד (לויפט אַריין, עפּוס אַזוי ווי אַ דורכצולויפען אין דער אַנדער שטוב, וואו זי בלייבט באַלד שטעהן מיט אַנ'אָפען מויל און געפינט גישט קיין וואָרט אַרויסצורעדען).

פרייל. שטייער: וואָס קוקט איהר מיך אַזוי אָן?...

פרייל. פריעד: אַרויס!...

פרייל. שטייער: וואָס רעדט איהר?

פרייל. פריעד (ווי פריהער): אַרויס!...

פרייל. שטייער: וועמען מיינט איהר?...

פרייל. פריעד (ווי פריהער): אַרויס!...

פרייל. שטייער: ווער בעט אייך דאָ אַהערקומען?...

פרייל. פריעד: איהר זייט אַ פרעכע!...

פרייל. שטייער: אַזעלכע זייט איהר!...

פרייל. פריעד: איהר זייט אַ געמיינע!...

פרייל. שטייער (געהט צו צו איהר גלייך אין געזיכט אַריין): ר'זאָלט דאָס נישט זאָגען!...

פרייל. פריעד (דערשראָקען, לאָזט אַרויס אַ געוויין): איהר ווילט מיך שלאָגען?...

פרייל. שטייער (ווי פריהער): איהר זאָלט דאָס נישט מעהר זאָגען!...

פרייל. פריעד (היסטעריש): שלאָגט מיך!... שלאָגט מיך!... (שלאָגט זיך אין קאָפּ אַריין).

פרייל. שטייער (קוקט זיך קאַלטבלוטיג צו).

דינסטמיידל (נעמט איהר איין): איך וועל דאָך ברויכען אויפמאַכען ס'פענסטער און מוזען רופען וועמען!...

פרייל. פריעד: איך וועל נישט לעבען!...

דינסטמיידעל: דאַרפט איהר זיך שלאָגען?...

פרייל. שטייער: איהר מוזט זיך רעכענען מיט ווערטער. איהר הערט?... איך בין נישט קיין מיידעל, וועלכע דאַרטען וועט זיך לאָזען שפּייען אין פּנים?... און פאַר יעדע בעליידיגונג קען איך אויפהויבען אַ פויסט און געבען אין פּנים אַריין...

פרייל. פריעד: וואָס קריכט איהר דאָ אַהער?...

פרייל. שטייער: איהר וואָס קריכט?...

פרייל. פריעד: לואיס איז מיין חתן!...

פרייל. שטייער (לאַכט ביטערליך): כאַ-כאַ כאַ...

פרייל. פריעד: וואָס לאַכט איהר?...

פרייל. שטייער: דאָס איז פאַר מיר גאָרניש... גאָרנישט...

פרייל. פריעד: אַזאַ אומגליק... טויזענט מיידלעך שרייבען תנאים, האָבען חתונה, און קיינעם טרעפט עס נישט וואָס מיך האָט געטראָפען...

פרייל. שטייער: טויזענט מענשען געהען אַדורך אויף איין און דעם זעלבען וועג, און ס'שאַדט זיי קיינעם נישט, און דער איינער נאָך די טויזענט געהט פאַרביי און צוברעכט אַ פוס...

פרייל. פריעד: יאָ... איך בין אַן אומגליקליכע... כ'וויס.

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: פאַרוואס פרעגט איהר נישט, אַז נאָך איידער, איך בין געגאַנגען תנאים שרייבען—האָב איך שוין פערברענגט מיט איהם?... און אַז גראַד דאָ האָט איהר זיך אַריינגעריסען און מיר קאַליע געמאַכט?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: בעשטימט... לואיס האָט קיינמאָל נישט געטראַכט ערנסט וועגען אייך... איבעריגענס, איהר האָט דען פערבראַכט מיט איהם בלויז?... דוכט זיך: ווען איך זאָל געווען תנאים שרייבען מיט אַנ׳אַנדערען — וואָלט איהר דאָרטען אויך אַרויסגעשוואומען מיט דעם אייגענעם?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: האָט איהר אַ טעות!... פרובט געהט אַוועק, וועט איהר זעהן אויב ס׳וועט אונז נאָך אַ מאָל אויסקומען יאָהרען נאָכאַנאַנד צוזאַמען צורעדען?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: אוודאי, אַ שטן זייט איהר מיר...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: צורייסט די תנאים...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: איהר האָט צו איהם גאָרנישט, בלויז וואָס ר׳האָט אַמאָל אויס דאַנקבאַרקייט אייך ערלויבט איהם צו בעגלייטען אַהיים; און פאַר לאַנגווייליגקייט — אייך געגעבען אַ האַלבע שעה אויפ׳ן שפּאַציר... צי אין צימער צו פערברענגען... און איהר ווילט שוין נישט אַוועקגעהן...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ס׳אַ ליגען! וואו זענט איהר געווען פאַר אַ יאָהרען, ווען ער האָט נישט אַדורכגעלאָזט קיין איין פאָרשטעלונג אין גרויסען טעאַטער אָהן מיר?... זיך געטיילט מיט אַלע איינדריקען מיט מיר... פערקעהרט, ס׳איז פאַראיבער אַ טאָג און איך האָב זיך נישט געוויזען — איז ער אַרומגעגאַנגען אָהן אַ קאָפּ!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: ס׳איז אייך צו גלויבען...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: וועל איך אייך בעווייזען מיט אַ גאַנצע רייה בריוולעך פון יענער צייט, וואָס זענען פערבליבען ביי מיר... (זוכט אין ביטעל).

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: איבריגענס, ס׳איז גאַנץ מעגליך אַז ער האָט עפּיס געשפּירט צו אייך... כ׳וועל עס נישט לייקענען... אָבער ס׳איז שוין פון דעם קיין שפּור נישט געבליבען...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: אוודאי... ווייל איהר האָט אָבגעווישט

די שפּורען...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: אָבער ס'צינד איז אויס מיט אַלעס...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ס'פּאַלט מיר גאָרנישט איין!.. איך וועל לואיס'ען אַזוי צודריקען, אַז ער וועט זיך מוזען אָבזאָגען פון אייך...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: דאָס גראָד איז זיין צו גלויבען, ווייל איהר קענט עס; ער וועט זיך אומברענגען דורך אייך...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: נו, אַז איהר פערשטעהט עס, און וועט אַזוי לאנג וואַרטען ביז דאָס וועט געשעהן, — וועט איהר אַליין נאָר זיין שולדיג...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (בעדויערט): אָרימער לואיס...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: איך האָב זעהר פיל געשטעלט אין קאָן, פרייל. פריעד, און אַז איך וועל אַצינד ברויכען פערשפּילען, איז כיין לעבען נישט ווערט אַ גראָשען; נו... שטעל איך אויף דער וואָגשאָל: מיין לעבען און זיין לעבען!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: נ... גוט... ווי איז... איך געה אַוועק אין גוטען... איך בעשט...ה... איך פיהל אייך מיט... איהר קריגט די האַנד פון מיר: ס'איז צווישען אונז ביידע אויס... און ער האָט דאָך נישט חתונה מיט אייך!...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: אָ, מיט קיין אַנדערער וועט ער זיך נישט צָבגעבען... דאָס בין איך זיכער!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: זיכער?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: יאָ!... לואיס'ען האָב איך צופיל אָבגעגעבען, אַז ער זאָל נאָך האָבען אַ האַרץ צו געהן צו אַנדערע; איך ווייס נאָך נישט, ווען זאָגאַר, ס'איז אַזוי ווי אַצינד, איהר זאָלט אייך נישט אָבזאָגען פון איהם מיט גוטען, — אויב ער וועט געהן מיט אייך אונטער דער חופה, נאָכדעם ווי ער האָט מיט מיר אַזוי נאָהנט פערברענגט, אונטער פיער אויגען?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד: וואָרום, ס'איז דער ערשטער פאַל ביי אייך מיט לואיס'ען, און ביז איהם האָט איהר נאָך מיט קיינעם נישט אַזוי אינטים פערברענג ?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (גלאָצט אוים אַ פּאָר אויגען, און וואַרפט

זיך גלייך אויף איהר): שווייגט!... איהר זאָלט דאָס נישט זאָגען!... איך וועל אייך דער׳הרג׳ענען!... צוטרעטען מיט די פיס!... צוקנייטשען צווישען די פינגער!...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (קורטשעט זיך איינגאַנצען איין): געהט אַוועק פון מיר...

(ס׳קלינגט).

ד אָ ק ט אָ ר (קומט אַריין): וואָס איז מיט אייך?...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (פאַלט אַרויף אויף איהם): זי וויל מיך שלאָגען!...

ד אָ ק ט אָ ר (האַלט איהר נעבען זיך): רוהיג... רוהיג, מיצי... מ׳וועט דיך נישט שלאָגען!... פרייל. שטייער, איהר ווילט איהר שלאָגען?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (נאָך נישט אָבגעקיהלט): יאָ... שלאָגען!... ווען איהר זאָלט קומען אַ מינוט שפּעטער, בלייבט זי ביי מיר אַ טויטע אונטער דער האַנד!...

ד אָ ק ט אָ ר: פאַרוואָס אַזוי?

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ווייל איך האָב גערעדט צו איהר מענשליך, און זי האָט מיר געענטפערט געמיין, גראָב... מיך בעליידיגט... טיעף בעליידי ט...

ד אָ ק ט אָ ר: ניין... מיצי, בעליידיגען ברויכסטו נישט...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: אַז זי איז מיר געקראָכען אין וועג אַריין, האָב איך איהר גאָר נישט געטהון; אָבער אַז זי קען זיך אויסדריקען, דאָס איך האָב געלעבט מיט אַנדערע, פאַר דעם קומט גלייך צו געבען אין די ציין אַריין...

ד אָ ק ט אָ ר: ס׳קען זיין, זי האָט אומגערן זיך אַרויסגעכאַפּט!

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: איהר ווילט איהר פערענטפערן!... כאַ-כאַ-כאַ!... ה׳לואיס, זי ברויך אייך נישט פאַר קיין פערטיידיגער, זי קען זיך אַליין בעהעלפען!...

ד אָ ק ט אָ ר: פרייל. שטייער, איהר זייט אויפגערעגט!...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: נאָך אויף די קורסען זייענדיג, ווייס איך, אַז מ׳דאַרף פאַר אַזאַ בעליידיגונג בעצאָהלט מיט פעטש...

פ ר יי ל. פ ר י ע ד (העשעט אויף זיין ברוסט): לואיס!... הייט

איהר אַ־רויס־נע־הען!...

דאָקטאָר: פֿרייל. שטייער, כ׳וועל אייך בעטען אַ געפֿעליג־קייט, געהט אויף אַן׳אויגענבליק אַריין אין צווייטען צימער.

פֿרייל. שטייער (זעצט זיך אַוועק): איך געה נישט...

פֿרייל. פֿריעד (ספּאַזמירט איף זיין ברוסט): הייס איה־ר אַרוי־ס־געהן!...

דאָקטאָר: פֿרייל. שטייער, ס׳איז דאָך נאָר אויף אַ קליינע ווײַלע אין אַנדערען צימער...

פֿרייל. שטייער (טרוקען): איהר קענט עס איהר זאָגען...

פֿרייל. פֿריעד (ווי פריהער): חייס אי־ה־ר אַ רוי־ס־געהן!

דאָקטאָר: נו? מיצי, זײַ דו קלוג און געה אַריין אין צוויי־טען צימער...

פֿרייל. פֿריעד (העשעט): איך וועל דיך נישט אָב־לאָ־זען!

פֿרייל. שטייער (טרוקען): און איך וועל נישט אַוועקגעהן!

דאָקטאָר: איינע פון אייך ביידע ברויך דאָך איינזעהן, אַז ס׳איז אונמעגליך אַזוי; אַז רעדען קען איך נישט מיט אייך ביידע צו זאַמען... וואָס ווילט איהר פון מיר?...

פֿרייל. שטייער (שווייגט).

פֿרייל. פֿריעד (העשעט):

דאָקטאָר: נו?...

פֿרייל. שטייער: וואו זייט איהר געווען אַ גאַנצען פֿריה־מאָרגען?...

דאָקטאָר: כ׳וועל אייך נישט ענטפֿערען...

פֿרייל. שטייער: איהר האָט זיך נעכטען געוואָלט סמ׳ען?

דאָקטאָר: קיין האַלב וואָרט נישט...

פֿרייל. שטייער: אַזוי... (פּויזע).

פֿרייל. פֿריעד (ווייַנענדיג): לואיס, מיר האָסטו דאָס גע־וואָלט טהון?...

דאָקטאָר: כ׳ווייס פון גאָר צו זאָגען...

פֿרייל. פֿריעד (כּלישנעט): אומברענגען...

דאָקטאָר: כ׳הער גאָר נישט וואָס איהר רעדט

פֿרייל. פֿריעד (העשעט פּויזע).

דאָקטאָר: מיינע ליבע פריילינס, איהר דאַרפט יעצט זיין אַזוי איינגעשפּאַרט!... אויב איהר ווייסט, וואָס ס'איז געשען מיט מיר געווען און ווילט ס'זאָל ביי מיר מעהר נישט פאָרקומען — זאָלט איהר זיין צו מיר ווייכער!...

(ביידע שווייגען).

דאָקטאָר: אַזוי ווילט איהר, הייסט עס, איך זאָל מיך יאָ אומברענגען.

פרייל. שטייער (אויפגעלעגט): פאַרוואָס גראָד ווילט איהר פון מיר, אַז איך זאָל אַרויסגעהן, און נישט פון איהר?

דאָקטאָר: ווייל איהר זייט מעהר עפּעס הויך, פערשטענדיגער... און ווייסט, אַז מ'קען אַצינד מיט ביידען אויף אַ מאָל נישט רעדען...

פרייל. שטייער: דאָס איז נישט אַזוי ווילכטיג...

דאָקטאָר: און... איהר קענט בעסער די פערהעלטענישען:

פרייל. שטייער (שווייגט).

דאָקטאָר: נו?... (פויזע).

פרייל. פריעד (ווייגענדיג): וואַרט, לואיס... איך געה אַריין איך וועל דיך דאָ איבערלאָזען מיט איהר... מיט דער שלאַנג.

דאָקטאָר (פיהרט איהר אָב, וואו ביי איטליכען טריט פאַלט אויף איהר אָן אַ שטאַרקער געוויין): נו?... דו ווילסט זיך אַזוי צו-ווייגען? מיצי, דו מוזט דאָך זיין מעהר איינגעהאַלטען! (אָב).

פרייל. שטייער (זיצט אַ מויטע).

דאָקטאָר (קומט צוריק, ערנסט שווייגענדיג — געהט איבער'ן צימער, בעגעגענט זיך מיט'ן בליק פון דער פרייל. שטייער, קוקען זיך אָן אָהן לשון).

(פויזע).

דאָקטאָר: נו?...

פרייל. שטייער: נו?...

דאָקטאָר: איהר ווילט דאָך עפּיס ביי מיר פרעגען, דוכט זיך?...

פרייל. שטייער: איך בין נישט אייער אויספאָרשונגס-ריכטער, מ'זאָל אייך נעמען אויף'ן פערהער...

ד אָ ק ט אָ ר: הו־ם... איהר ווילט אַז כ'זאָל מיך צושיידען מיט דער פרייל. פריעד?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: יאָ...

ד אָ ק ט אָ ר: דורכאויס?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: אונבעדינגט...

ד אָ ק ט אָ ר: ס'הייסט: איהר נויט מיך!...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ווי איהר פערשטעהט!..

ד אָ ק ט אָ ר: ר'ווייזט מיר אייערע ציין?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר (ס'קאָכט שוין אין איהר): ניין... איך ווייז אייך נישט די ציין... כ'נויט אייך גישט... איהר האָט אַ גרויסען טעות!... איהר קענט טהון ווי איהר פערשטעהט!...

ד אָ ק ט אָ ר: און פאַרוואָס פערפאָלגט איהר מיך?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: איך פערפאָלג אייך?...

ד אָ ק ט אָ ר: קריכט מיר נאָך ווי אַ פינסטערער שאָטען... לאָזט מיך נישט קיין רגע אַליין... און וואַקסט מיר אויס ווי אַ געשפענסט פאַר די אויגען?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ווייל איהר ליידט פון געוויסענביסען... עס וועקט זיך אין אייך דאָס געפיהל פון פערברעך,—ווען איהר פערברעגגט מיט אַנ'אַנדערער; ס'דוכט זיך אייך: איך טהו דאָס, אָבער דאָס קומט פון זיך אַליין!...

ד אָ ק ט אָ ר: וועניג קריכט איהר מיר נאָך אויף איטליכען טריט?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: וואָס ווילט איהר? זאָל איך מיך גאָר איינגאַנצען נישט ווייזען פאַר אייך?... נאָכדעם ווי איך האָב דאָ פערלוירען צווישען די פיער ווענד דאָס הייליגסטע פון מיין נשמה,— זאָל איך איינגאַנצען אויפהערען קומען צו אייך?...

ד אָ ק ט אָ ר: איך האָב עס אַזוי געוואָלט פון אייך?...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: אייער בענעמונג איז כמעט אַזעלכע...

ד אָ ק ט אָ ר: פערשטעהט איהר זעהר שלעכט, פרייל. שטייער... אייער בענעמונג איז איינגאַנצען אַנ'אַנדערע...

פ ר יי ל. ש ט יי ע ר: ס'קען זיין... כ'וועל אייך אַבסאָלוט נישט פרובען איבערשפאַרען... איך בין אַנ'אַנדערע, פון גרונד

אויס—אַנ׳אַנדערע; אַ פרוי וואָס שפּיעלט אַזוי אויס ביי אַ מאַן אַ חתן, אַ געליעבטען—אַלץ-איינס, ווערט שפּעטער אַנ׳אַנדערע; וואָס ווייסט איהר נישט?...

דאָקטאָר: יאָ... כ׳ווייס...

פּרייל. שטייער: ביי אַזאַ פרוי קאָנצענטרירען זיך אַלע געדאַנקען אַרום דעם איינעם געדאַנק: דאָס דער דאָזיגער מאַן זאָל געהערען אויף אייביג צו איהר! און וואָס איז דער וואונדער אויב ביי מיר איז ס׳אייגענע געשעהן, און איהר זייט דער חתן פון אַנ׳ אַנדערע?...

דאָקטאָר: נו... יאָ... איהר זייט גערעכט... (פּויזע) גוט... פרעג איך אַזוי: ווי איז, אַז יענע פערשווינדט אויף אַ ציַיגד פון האָריזאָנט?...

פּרייל. שטייער (דערפרעהט): אָבער דאָס בלייבט ריכטיג אַזוי?...

דאָקטאָר: קען איך אייך פאָרלויפיג נישט זאָגען... נאָר נעהמט-אָן, אַז דער איז אַזוי?...

פּרייל. שטייער: דאָס בערוהיגט מיך דאָן זעהר פיל... מעהר: איהר אַליין בערוהיגט זיך... אייער געוויסען איז בערוהיגט... אויב איהר קענט עס בעווייזען, איז עס אַ גרויסער זיג פון אייער כאַראַקטער, פון אייער פערזענליכקייט... פאַר מיר איז דער גע־ווינס, וואָס ס׳בלייבט מיר שוין קיינער מעהר נישט איבער אין וועג, און האָב נישט מעהר ווי צו ווירקען אויף אייך, אַז איהר זאָלט מיט מיר חתונה האָבען!...

דאָקטאָר: און אַז איך האָב יענער ליב?...

פּרייל. שטייער: אַרויסרייסען— די ליבשאַפט...

דאָקטאָר: הום... (פערטראַכט) כ׳ווייס נישט ווי אַזוי ס׳איז געוועזען... איהר זייט געקומען... איך האָב געהאַט שרעקליכע קאָפּ-שמערצען... דער ווייַן האָט מיך פער׳שכור׳ט... איך האָב זיך פער־געסען... אַנ׳אומגליק...

פּרייל. שטייער: יאָ... איך האָב עס כמעט זיך אַליין געוואונען דאָס אומגליק... ווייל—כ׳האָב עס זיך געוואָלט נעמען... כ׳האָב געהאַט דערביי אַ גאַנץ גוט דורכגעטראַכטען אויפ

טהו; איהר זייט געווען בערוישט... איך בין אויך געווען שפּור׳לעך,— אָבער אין אַ קליין קעמער׳ל פון מח האָט נעטליעט אַ פונק פון בעוואוסטזיין, פון פערשטאַנד...

דאָקטאָר: און צו וואָס האָט איהר עס געטוהן?...

פרייל. שטייער: ווייל כ׳האָב זיך געהאַלטען אינ׳ם אַלטען מיטעל: צו גיפט איז ס׳בעכטע געגען-גיפט... אבער אייער אומגליק איז פאַר מיר פאָרגעזעהן אַ גליק...

דאָקטאָר: גליק?...

פרייל. שטייער: יאָ! אַ גליק!... דורכדעם וועט איהר זיך מוזען אָבזאָגען פון יענער...

דאָקטאָר: קענט איהר פערלאַנגען, אַז כ׳זאָל אייער גליק בעצאָהלען מיט מיין אומגליק?...

פרייל. שטייער: אַזוי פערשטעהט איהר דאָס?...

דאָקטאָר: אודאי... איך האָב יענער ליב... נישט אַזוי ליב ווי כ׳וויס, כ׳וועל נישט קענען לעבען מיט אייך—הייסט עס: מיט מיין אומגליק?...

פרייל. שטייער: לעבט איהר אין טעות!... איהר פערשטעהט נישט, אַז אייביג קען נישט זיין אַזוי! אַצינד איז ביי אייך אַן איבערגאַנג; און דער איבערגאַנג האָט זיינע וועהען; זיי פערשאַפען שרעקליכע שמערצען, אָבער ווי באַלד דער קריזיס איז פאַראיבער, דער הימעל לויטערט זיך אויס, ס׳לעבען ווערט ביי אייך צוריק נאָרמאַל—זייט איהר שוין אַן אַנדער מענש!...

דאָקטאָר: אַזוי גלויבט איהר?...

פרייל. שטייער: יאָ... דער קאָפּ לייטערט זיך אויס... די געדאַנקען ווערען קלאָר... און ס׳הויבען זיך אָן וועבען פרישע איינדריקען, פרישע איבערלעבונגען... עפּיס פערבלייבט אין זכרון נאָך אַ פאַלדעלע, וועלכעס פערגעהט צו-ביסלעכוויז, גראָד ווי אַן אויסגעגראָבען שטיק ערד, וואָס פערגעהט פון זיך זעלבסט מיט גראָז... פערהילט זיך... (פויזע) ס׳איז די זון... די זון בריהט עס אַדורך... בעפרוכפערט עס... און גראָזען וואַקסען-אָן... פרישע גראָזען... ס׳קען דאָך אייביג נישט בלייבען וויסט...

דאָקטאָר: אוי-הום...

פרייל. שטייער: דאָס איז די קראַפט פון לעבען!...

פרייל. פריעד (לויפט אַריין, פאַרט אַרויף אויף זיין ברוסט) זוי בלייך דו ביסט!... לואיס, כ'קען שוין נישט זיין אין דרינען!...

פרייל. שטייער (שטעהט-אויף): אַצינד געה איך אַוועק... כאַ-כאַ-כאַ... ס'מאַכט עפּיס אויף מיר דעם איינדרוק, גראַד ווי די פערטייגער מיט'ן בעשלדיגער פאַלגעווען זיך ביים געריכט... איינער גיט צייט דעם אַנדערען אויף ערקלערונגען צו מאַכען... (געהט ראַש אָב אין אַנדער צימער, וואו זי האַלט זיך אין טהיר, הערט: זיך מעהר-וועניג איין צום געשפּרעך).

פרייל. פריעד (העשעט): אַזוי לאַנג האָסטו געהאַט צו רעדען מיט איהר... אַזוי לאַנג...

דאָקטאָר (שווייגט).

פרייל. פריעד: פאַרוואָס הייסטו איהר נישט געהן?...

דאָקטאָר: ביזט אַ קינד... (קושט איהר לייכט אין קעפּעל) כ'וועל איהר הייסען געהן!...

פרייל. פריעד: זי האָט אויף דיר אָנגעוואָרפען אַ שרעק!...

דאָקטאָר (סטאַרעט זיך האַלטען שטאַרקער): ניין...

פרייל. פריעד: וואָס דען ביסטו אַזוי בלאַס?... אַזוי צו-געלעגט?...

דאָקטאָר: נו... נאַטירליך... האָב איך קיין פערגעניגען פון איהר נישט געהאַט...

פרייל. פריעד: כ'ווייס... אָבער וואָס קלעהרסטו צו טהון?... לואיס... שענער לואיס?...

דאָקטאָר: כ'ווייס?...

פרייל. פריעד: קום, מ'וועט ביידע אַוועקפאָהרען!... האָסט דאָך געבראָכט קריגען אורלויב אין קליניק אויף צוויי חדשים?..

דאָקטאָר: און דו גלויבסט, אַז זי וועט אַהין נישט טרעפען?...

פרייל. פריעד: נו, האָסטו מורא פאַר איהר?...

דאָקטאָר: כ'ווייס?...

פרייל. פריעד: אַ... כ'זעה שוין: זי האָט דיך איבער-געשראָקען!...

ד אָ ק ט אָ ר: כ׳בין דאָך נישט קיין קינד!...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: זי האָט דיך אָבגעסמ׳ט... לואיס, ביסט דאָך קיינמאָל נישט געווען אַזוי צו מיר!...

ד אָ ק ט אָ ר: ווי?...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: נעם מיך אַרום... לואיס—לאַך... לאַך!... קוש מיך!... האָסט אַזוי פיל זאַפט געזויגען פון מיינע ליפּען!... פון מיינע באַקען!... צופלעכט מיינע האָר... לואיס...

ד אָ ק ט אָ ר (זיצט פערשטיינערט).

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: כ׳זעה שוין מיין אומגליק!... (צוויינט זיך)

ד אָ ק ט אָ ר (ערוואַכט): וואָס ווייסטו?... (קושט איהר לייכט אין קעפּעל).

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: כ׳זעה, דו ביסט אַן׳אַנדערע געוואָרען צו מיר!... גאָר נישט דער אייגענער לואיס...

ד אָ ק ט אָ ר: יאָ... כ׳בין אַן׳אַנדערער... דאָס איז וואָהר... אָבער דו ברויכסט דאָך נישט וויינען!...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: איך האָב דיך אָנגעוואוירען!... אָנגעוואוירען...

ד אָ ק ט אָ ר: דו האָסט זיך נישט איבערגעלעגט... מיצי, אַז, זי פערפאָלגט מיך, נאָך איידער דו ביסט מיין כלה געוואָרען?...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: ניין... איך האָב געמיינט: אַז כ׳וועל תנאים שרייבען, וועסטו זיך איינגאַנצען אָבקעהרען פון איהר...

ד אָ ק ט אָ ר: ס׳וואָלט אפשר אַזוי טאַקי אויך געווען; אָבער דו ביסט זיך אַליין שולדיג אין דעם...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: כ׳ווייס... כ׳בין מיר אַליין שולדיג... כ׳האָב מיר אַליין געטהון!...

ד אָ ק ט אָ ר: האָסט מיך צוגערעדט: כ׳זאָל מיך נענטער אָבגעבען מיט איהר, זיך אינטים פערהאַלטען, און זי האָט אויסגענוצט אויף אַ געוועהר פאַר דיינעטוועגען...

פ ר ײ ל. פ ר י ע ד: און איך האָב געמיינט: דו וועסט זיך אַזויערנאָך איבערצייגען אין איהר לייכטזיניגקייט, און ערשט ווייסען ווי מיך צו ליעבען!...

ד אָ ק ט אָ ר: דאָס איז נישט געווען קיין לייכטזין...

פרייל. פריעד: יאָ... כ׳האָב איהר נאָך אַליין צוגע־האָלפען...

דאָקטאָר: ס׳איז געווען אַ געדאַנק, וואָס האָט געהאַט די געגענווירקונג...

פרייל. פריעד: כ׳האָב מיך שלעכט בערעכענט; וואָס כ׳האָב דיך געברויכט אָבוועגדען — האָב איך דיך אַליין צוגערעדט.

דאָקטאָר: פערפאַלען...

פרייל. פריעד: געהסטו אַוועק פון מיר?...

דאָקטאָר: יאָ...

פרייל. פריעד (שלאָגט זיך אין קאָפּ אַריין): כ׳האָב גע־וואוסט, אַז זי וועט דיך אָפּרעדען... ס׳האַרץ האָט מיר געזאָגט: ס׳וועט מיר אַן׳אומגליק געשעהן...

דאָקטאָר: פערפאַלען!...

פרייל. פריעד: לואיס, דו מיינסט, אַז דו וועסט זיך עפּיס פערלייכטערען, אַז דו וועסט חתונה האָבען מיט איהר? אַך! דו ווייסט גאָר נישט ס׳אַראַ שווערע זי איז!... אַ כמורנע!... לואיס־ס׳איז מיר דיר אַ רחמנות! דו וועסט דיך אייביג פיהלען אַזוי ווי אין אַן׳אייז־קעלער...

דאָקטאָר (שווייגט).

פרייל. פריעד: ס׳איז אַ פרוי אָהן אַ ברעקעל וואַרימקייט. קיין ברעקעל ליכט... אַ שוואַרצע קראָה...

דאָקטאָר (קושט איהר אין קעפּעל): כ׳געה צו איהר אויך נישט אַריבער!...

פרייל. פריעד (פערוואונדערט): ווי?...

דאָקטאָר (בעטאָנט שאַרף): כ׳געה צו איהר אויך נישט אַריבער...

פרייל. פריעד: דו האָסט נישט חתונה מיט איהר?...

דאָקטאָר: ניין...

פרייל. שטייער (וואָס האָט זיך איינגעהערט, געהט אַריין פּעטס): איהר וועט יאָ חתונה האָבען מיט מיר!...

דאָקטאָר: ניין!... איהר זייט מיר ביידע פרעמד! מיין גליק מוז איך אַצינד געהן זוכען ביי אַנדערע... ס׳איז געווען אַנ־

אינטריגע פֿון אייך, און איהר וועט ביידע ליידען!... (מאַכט אַ בעַ־
וועגונג אַזוי ווי אַוועקצוגעהן).

פרייל. פריעד (בעפֿאַלט איהם מיט טרערען): לואיס!... לואיס!...

פרייל. שטייער: לואיס!...

פֿאַרהאַנג.

פערלאג „א. גיטלין״

ל. נ. טאָלסטאָי

כאַדזשי־מוראַט

יודיש: מ. לאַנדוי.

כאַדזשי־מוראַט, דער העלד פון טאָלסטאָי'ס ווערק, וואָס טראָגט דעם אייגענעם נאָמען, איז נישט קיין אויסגעטראַכטע געשטאַלט, נאָר אַ לעבעדיגער מענש מיט הייסען בלוט, וואָס האָט נאָך גאָר נישט לאַנג געהאַלטען אין שרעק די גרויסע רוסישע אַרמעען אויף קאַווקאַז. דער אונשטערבליכער טאָלסטאָי, וואָס האָט אין דער יוגענד געדיענט אויף קאַווקאַז, אַלס אָפיציער, האָט אַליין בייגעלעבט מאַנכע געשעהענישען, וואָס זענען געווען פערבונדען מיט כאַדזשי־מוראַטס נאָמען.

אין דעמדאָזיגען ווערק דעקט טאָלסטאָי אונ'ברחמנות'דיג אויף די גאַנצע פאַלשקייט פון די רוסישע רעגירונגס־לייט, וואָס האָבען געשפּיעלט אַ צוויי־פּנים'דיגע ראָליע, בשעת כאַדזשי־מוראַט איז איבערגעגאַנגען צו די רוסען און זיי אויפריכטיג געוואָלט מיטהעלפען אין זייער קאַמף מיט די קאַווקאַזער האַרטנעקיגע פעלקערלעך. און גלייכצייטיג שילדערט טאָלסטאָי כאַדזשי־מוראַטס גבורות און מוט, זיין כאַראַקטער און אַרט לעבען, און יעדעס זייטעל פון דעמדאָזיגען ווערק לאָזט־איבער נאָך זיך אַ טיעפען רושם.

עלעגאַנט אַרויסגעגעבען